

Vértess-féle Sósorszesz
Minden házbán szükséges.

12003

Amputáltak!

A Keleti-féle mű-
lábak és műkezek
a legjobbak
és legökölteseb-
bek!

A csont megse-
beslése ki van
zárva!

Elegáns és köny-
nyű járás!

Több évi
jótállás!!!

12150

Keleti J. orthopaediai műintézet jóállás és legolcsóbb
gyári árak mellett készít:

Műlábakat és műkezeket a legököltesebb
techn. kivitelben.

Ferdenőttek részére műtűket,
egyesetartókat, járó-
és támpékeket stb. a chirurgia legmodernebb elvei szerint.

Kévéshé vagyonosak nagy árendében részesülnek

Betegelő kocsik rokkantak és lábadozók szá-
mára gyári árak mellett, nagy
választékban!

Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld

KELETI J. orvosi műszergyár

Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17. szám.

Ha őszül a haja

ne használjon mást, mint a

"STELLA"-HAJVIZET,

mert ez nem hajfestő, de oly vegyi összetételű, mely a haj eredeti színét adja vissza. Üvege 2 K.

ZOLTAN BELA gyógyszerárban,

Budapest, V/49, Szabadgátér, Sétány-utca
sarkán. 12053

KRIEGER

AKÁCIA-CRÉME

POUDRE és SZAPPAN

A LEGTÖKÉLETESEBB ARCÁPOLÓ SZEREK.

Kifűnő hatásuk folytán az egész continensen elterjedve.

Szeplőjét, vimmerlijét, mitesszerét rövid par nap alatt elmulasztja.

Akácia-Crème 2 korona.

Akácia-szappan 1 korona.

Akácia-poudre 1 korona.

Kapható a készítőnél:

KRIEGER „MAGYAR KORONA” GYÓGYSZERTÁR.

Budapest, VIII., Calvin-tér.

KNUTH KAROLY

mérnök és gyáros

11920

Cs. és kir. fensége József főherceg udv. szállítója.

Gyár és iroda:

Budapest, VII. ker., Garay-utca 10.

Központi víz- és gőzfűtések, légvezet- és vízvezetékek, csatorná-
zások, szellőztetések, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb.

Tervek, költségvetések, földmérési előirányzatok gyorsan készíttetnek.

Franklin-Társulat nyomdája, Budapest IV., Egyetem-utca 4. szám.

Előpatak gyógyfürdő

kiválóan jó eredménnyel használható a gyomor, vese,
hólyag és a méh hurutos bántalmainál, máj-
és lépajóknál, köszvény és csúszás, altesti
panaszoknál, valamint bármely az idegesség
alapján fejlődő betegségnél. A gyógyfürdő előpa-
taki gyógyvizet orvosi javaslat szerinti ivása, összekötve
a megfelelő és itt feltalálható kisegítő gyógyszerekkel (meleg
és hidegfürdők, vizgyógyintézetű kezelés, masszázs, svédorna,
diétikus étrend) rendkívül kedvező eredményt mu-
tat fel. Fürdő-ideje: május 15-től szeptember 15-ig.
Vasúti állomás: Földvár és Sepsiszentgyörgy, honnan állando
első kocsiközlekedés van. Lakás, ellátás, öltözék és vásárlások.
Az első- és utóidényben (május 15-től június 15-ig és aug. 20-tól
szept. 15-ig) a gyógy- és zeneidnyak fele fizetendő, lakások
50%-al és ellátás is sokkal olcsóbb. Az előpataki ásvány-
viz, mely a szénasavas, érvényes vasas vizek között első he-
lyet foglal el, mint gyógyeszköz, hánál is használható és
üdítő, kellemes ital szűz vagy borral vegyítve, nagy
kedveltségnek örvend. Itthon és a külföldön évek óta egy millió
palacknál több került forgalomba. Székiudási hely Előpatak, de
kapható a legtöbb városban és nagyobb kereskedésben.

Prospektust kíváncsra ingyen küld
az igazgatóság. 12192

A ki haját szereti, ápolni és meg-
tartani akarja, használja a

MORAS

felt. 1832-ben dr. A. MORAS, Köln a/R.

E víz abszolút bizonyossággal és
meglepe rövid idő alatt meg-
akadályozza a haj kihullá-
sát, a hajnak fényt és selymesít-
ságot kölcsönöz, megszünteti a kor-
kapódot és hatékonyan elő-
gáti a haj növekedését és egy üdítő,
pompás illatú toalett készítmény. Szá-
mos elismerések a magas körökből.

Egy üveg ára 3 kor.

Mindenütt kapható. —

Felvitte: A. MORAS & Co.

Köln a/Rh. Passage 37.

és Bécsben XVIII. 3.

Pötelndorferstr. 79.

Herceg Hohenzollerni ndr. száll.

Hosszu időn át szállítanak udva-
roknak és az arisztokráciának.

12074

Magyar asszonyok!

valódi hűvös vízben nem kőlingben

küld minit a Magyar Ipa-
csarnok Kaposváron.

12074

Rónai nagyszálloda

Pöstyén

legnagyobb kényelemre be-
rendezve a radiumtartalmu
kéniszappfűrdőben. 12145

12175

Budapesti Takarékpénztári és Országos Zálogkölesön R-T.

Irodái: VI., Andrássy-ut 5 sz. a. (saját házában).

Befizetett részvények: 10 millió korona. Elfogad betéteket, lezártított váltókat és előleget

nyújt értékpapírokra.

M. kir. szab. oszt.-szorg. helye: VI., Andrássy-ut 5. Készít-
őzetel: IV., Károly-körút 18., IV., Ferenciek tere 4. (Fény-utca sarok), VII., Károly-
utca 57., VIII., József-körút 2., VIII., József-ut 6.

11982

Az asztalosok szövetkezeti Butorcsarnoka.

A budapesti asztalos-ipartestület védnöksége alatt álló

Butorcsarnok

és hitel-szövetkezet, mint az országos központi hitel-szövetkezet tagja, felhívja a

nagyérdemű butorcsarnok közönség figyelmét a

VIII., József-körút 28. szám,

Bérkocsis-utca sarok, valamint

IV., Belváros, Ferenciek-tere 1. sz. a.

királyi bérpalotájában dusan felszerelt molern és stilszerű lakberendezéseinek

megtekintésére, a melyek jutányos áron jótállás mellett álnak el

A Butorcsarnok szövetkezet

kizárólag csak budapesti képzett asztalos- és karpitos mesterek dolgoznak,

ugy Budapest környékén készített és bősé-
sülány árak eladásával nem
foglalkozik.

Megrendeléshez tervezetet és költségvetést kíváncsra készítenk. 12154

Minden egyes butorcsarnok bizottság által felülbizálva.

12154

FELHIVÁS A NŐKHÖZ!

Mindazon nők, kik adnak valamit
a kéz és arcz ápolására, ne ken-
jék arcukat és kezüket semmi-
féle krémmel, kenőccsel, puder-
rel, melyekkel sosem fognak ered-
ményt elérni, hanem tegyenek egy
próbát a világhírű és orvosi te-
kintélyek által ajánlott

"HOPPA"

angol teint regulator-ral, mely
fölsőlegessé teszi az arcz és kéz
kellemetlen bekenését s egyna-
gában pótolja a krémet, kenőcsöt,
pudert, szappant.

A „HOPPA” bámulatos gyorsan
tűnteti el a szeplőt, májfoltot, bő-
rörösséget, mitesszereket, stb. és
meglepedően puhítja, finomítja, íf-
jitja az arczot és kezeket. 12126

Igazi uri nő nem keni arczát.

Egy doboz ára utasítással 2 K 50 f.

Kapható minden gyógyszertárban,
drogeriában és illatszertárban.

Főraktár:

Kaiser Vilmos és Tsa

kozmetikai laboratoriuma

Győr, 1/g.

19. SZ. 1907. (54. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.FŐMUNKATÁRS
MIKSZÁTH KÁLMÁN.

BUDAPEST, MÁJUS 12.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utca 5.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Előfizetési feltételek:

Egész évre

16 korona.

Félévre

8 korona.

Negyedévre

4 korona.

A „Világkronika”-val

negyedévenként 80 fillérrel

több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-

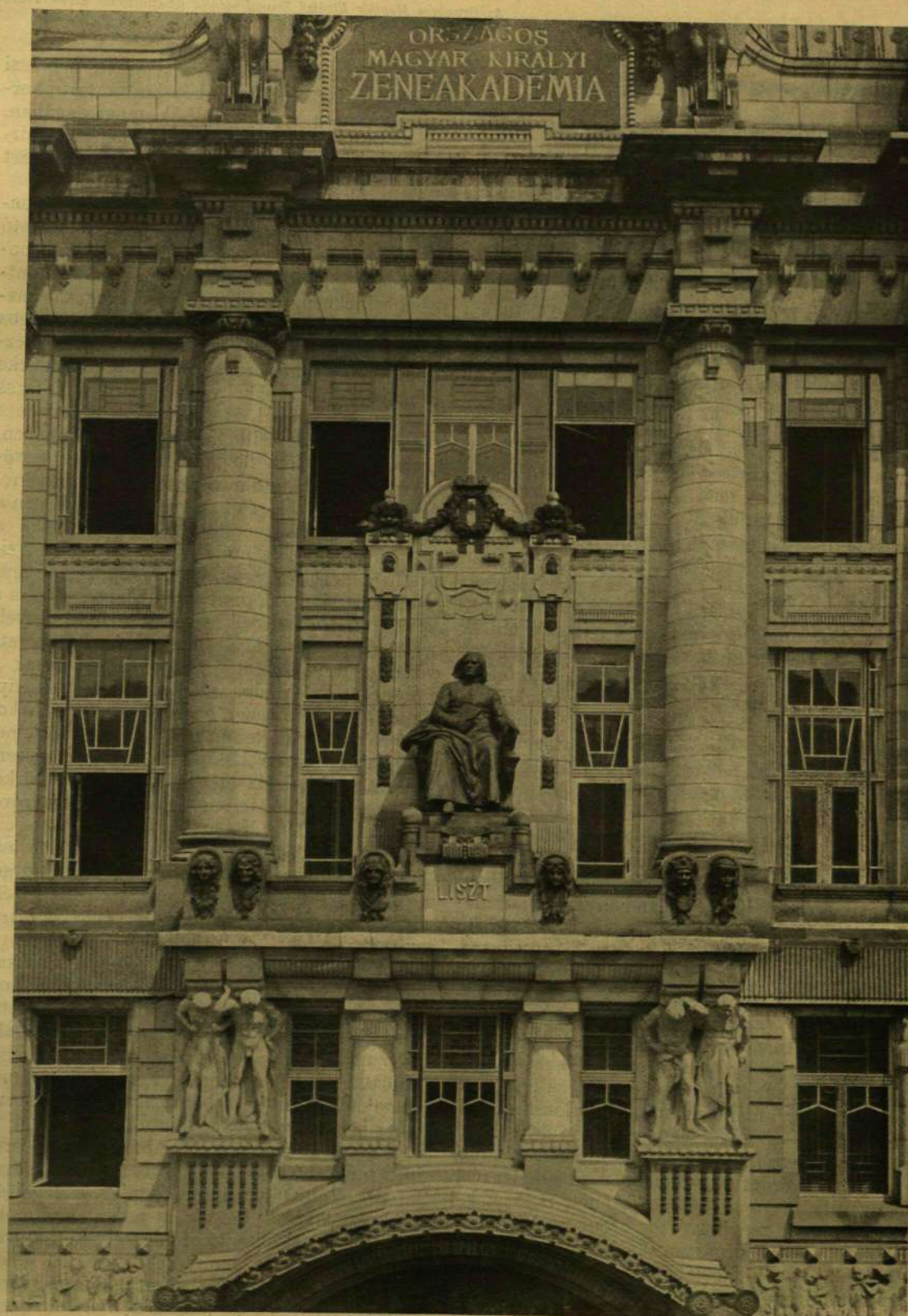
határozott viteldij is esatolandó.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR KIR. ZENE- AKADÉMIA ÚJ ÉPÜLETE.

ŐSI KÖZÖK, tárogatók és hegedűk zengése,
gyújtó dalok, tüzes nemzeti táncok, mind
arról tanuskodnak, hogy a „sirvavigadó”
magyar fajnak fejlődésében mindenkor jelen-
tős szerepe volt a költészetnek és a zenének.
Évszázadok viharán át, ha győztünk, ha csatát
vesztettünk, ha örültünk, ha keseregünk, a dal
és a zene volt egyetlen meghitt barátunk, lel-
kesítőnk, vigasztalónk. A rejtett hazafiai ér-
sek őrzője, gondozója a zene és a dal volt, a
bujdosás szomorú napjaiban ez adott erőt s a
szabadság eszméinek kiküzdésében is ez volt a
harczi riadó. A szó, a gondolat felszabadult, a
költészet kibonthatta szárnyait, csak a szívünk-
kel egybeforrt zene nem talált még hivatott mű-
velőkre.

Liszt Ferencz tüneményes lángelméje kellett
ahhoz, hogy a művészi érzékkel megáldott ma-
gyarság szívében új erőben támadjon fel a leg-
ideálisabb művészet: a zene. A magyar rapszó-
diák halhatatlan mesterének szerény Hal-téri
lakása volt a zeneoktatás első, barátságos és
biztató otthona. Négy küzdelmes esztendő töl-
tötték itt a zene művelői. Liszt, Erkel és Volk-
mann érdeme, hogy a nemzeti közhangulatban
visszhangra találtak a bölcsőkorukat élő zenei
törökvések. Micsoda ünnep, micsoda gyönyörű-
ség lehetett akkor a művészelek rejtekén, a
hogy a piciny haltéri zeneiskola tágasabb és
állandó otthonhoz jutott! 1879-ben az állam-
férfiak lelkes támogatása folytán az Andrássy-ut
egyik bérpalotájában helyezkedett el a zene-
művészet új iskolája. Vezetője, szíve, lelke és
mindene maga Liszt lett, hogy tovább fejleszse
a magyarságnak a zene iránt táplált vonzódá-
sát, rajongó szeretetét és veleszületett gazdag
művészi érzékét.

Itt bővült, itt alakult ki s itt nőtt nagyra
fáradtságos munkában eltöltött évtizedek után
az a kulturális intézetünk, melynek vezetői her-
vadhatlan érdemeket szereztek művészi intelli-
genciánk fejlesztésében, zenei műveltségünk
megismosításában. És most végre a vándorlá-
sok és az átalakulások korszaka is le fog zá-
ródni. Az országos zeneakadémia harminczkét
esztendő s mostohaságából immár teljesen ki-
szabadulva, ott hagyja régi, művésziellen ot-
thonát s néhány nap múlva a levegőtlen bér-

A PALOTA FŐHOMLOKZATÁNAK RÖZÉPRÉSZE LISZT FERENCZ SZOBRÁVAL.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR KIRÁLYI ZENEAKADÉMIA ÚJ PALOTÁJÁBÓL.

LISZT FERENCZ HALTÉRI ZENEISKOLÁJA.
(A mai Irányi-utca 1. számú ház.)

AZ ORSZ. ZENEAKADÉMIA RÉGI ÉPÜLETE AZ ANDRÁSSY-ÚT ÉS VÖRÖSMARTY-UTCA SARKÁN.

Az Országos Magyar Királyi Zeneakadémia új épületéről szóló cikkünkhez.

kaszárnyából, ragyogó új palotájába fog bevonulni.

A zeneművészet muzsájának impozáns méretű új szentélye ott emelkedik a Gyár-utca s Király-utca sarkán és sajátos architektúrával eredetiségével, imponáló méreteivel már messziről magára vonja figyelmünket. Azonnal észreveszszük, hogy tervezői háborút üzentek az építés megcsontosodott formáinak s valami sajátos, új törvényszerűséget akartak igazolni a klasszikus irányok motívumainak figyelembevételével. A modern építkezés áramlatában sürün látjuk ezt a törekvést, a mely legtöbbször nyers és kialakulatlan formakeresésben merül ki inkább, mint a művészetben. Az új zene-palota megépítésében ez a modernségre való törekvés mintha egy lépéssel előbbre juttatta volna az új művészi irány fejlődését. Nem bántja szemünket, nem hat izlésünkre zavarólag, mert nem látjuk a vonalaknak annyi természetellenes fejlődését, a stilizált formák kiforratlanságát, mint a mennyi modern épületeink nagy részét még mindig oly nagyon jellemzi. Főhomlokzata a gyár-utcai oldalon van, mely a Kemnitzer-utczára néző stíluszerű oldalhomlokzatban nyer harmonikus kiképzést. Az épület arczának arányos tagolású mezőiben frizek, medaillonok, stilizált keretek, szimboliztikus képzett díszítések, az épület rendeltetését magyarázó allegorikus csoportozatok és szobrok foglalnak helyet. Elhelyezésükben azonban némi nyugtalanság is van s ezért művészi hatásuk is kissé bágyadt és erőtlén. Mennyi érzés, ihlet és biztatás áradna felénk *Strobl* szoborművéből, ha Liszt Ferencnek nemes bronzalakját nem az erkélyek rejtett magasságában, hanem a normális szemhatár nyugodt vonalában láthatnók! Az épület művészi külsejében ez az impozáns bronztömeg éppen olyan zavaró, mint az üde, szabályos arcz finom metszésű vonalai közé tévedt szemölcs. A nagy mester prófétai tekintete nem azokon lebeg, kik a művészet csarnokába óhajtanak lépni, hanem szürke háztetőkön s a szomszédos kémények imbolygó füstfelhőin révedez. Ez az imponáló bronzszobor, melynek minden plaszticitását eltorzította az emelet magasságban fekvő erkély kökerete, sem mint Liszt, sem mint *Srobl* alkotása nem érdemelte meg ezt az elhelyezést. Ugyanily magasságból tekintenek ránk *Erkel* és *Volkman* zeneművészek bronz medaillonjai. A palota külső ornamentikájának legharmonikusabb része a főbejáró vonalában négy-négy kisebb méretű mezőbe illesztett gyermek friz csoport. Mintegy husz, pompeji amorettekre emlékeztető, jól megrajzolt és ügyesen csoportosított gyermek-alak allegorizálja a zeneművészet történetét. A homlokzat összhangzó ké-

péhez előnyösen illeszkedik s annak művészi betetőzéséül szolgál az a két lantot tartó karcu génusz, a mely a felhők magasságában, szabadon, levegős környezetben kifejezően hirdeti az új palota célját, az elvont művészet nemes céljait.

Itt állunk a zenének köbe faragott főszentélye előtt. Lépjünk be a főbejáró szétoltható hatalmas kapuján. Nyissunk be a párhuzamosan haladó kettős csapajátokon s megpillantjuk a színekben, ornamentikában egyaránt gazdag promenóit. Nyugodt, komoly, méltóságos oszloposarnokban vagyunk. Zöld majolika kockakalapokkal s fehér erekkel futtatott sötétszürke műmárvány takarókkal vannak borítva a díszes előcsarnok oszlopai és falmezői. Az egyenes vonalú oszlopok csillogó lapjairól gyöngéden, lágyan simuló tört fénysugarak áradnak a szökőkút keretét alkotó mozaik falakra és frizekre. A promenóir jobb- és baloldali részében van a szokatlanul nagyméretű ruhatar, melynek a folyosóba kapesolt mindkét határvonalán színes üvegmezőkre tagolt ajtók tompítják az arányok nagyságát. A promenóir központjából s a körbe futó folyosókról összesen nyolcz kényelmes bejáró vezet abba a terembe, melyre szinte vértanui türelemmel évtizedeken át vártak a zene iránt érdeklődők. Ez a nagy hangversenyterem. Díszítése pazar, terjedelme nem az iskolák szokásos méreteihez van szabva. Két emelet magasságban a különböző stílusok szerencsésen modernizált elegyedésében gyönyörködik a belépő. A terem hatalmas nézőterével szemben a palermói Capella Palatina egyszerű és nemesen idealizált művészetére emlékeztető keretben Magyarország első hangverseny-organája ötlük a szemünkbe. Az orgona berendezése elektromos motorokkal külön gépházból irányítható. Értéke meghaladja az 54 ezer koronát. Zenei közönségünknek ismét egy szokatlan és új élvezetben lesz része. Az orgonahangversenyek már régóta elsőrangú műélvezetek közé tartoznak a külföldön, melyeknek halavány utánzatával eddig csak a templomokban próbálkoztunk. A nagy kiterjedésű orgonakaztat alatt mintegy háromszáz szereplő számára berendezett zenepódium foglal helyet.

A nyugodt színárnyalatokban gazdag terem igen megkapó képet nyújt a zenepódium magaslátáról. Voltaképpen innen kapjuk a legkifejezőbb áttekintést. Látjuk az egész nézőteret, a graciozitással kihajló oldalerkélyeket, a gyöngéden tompított mennyezetet s a két emelet merészen kiröppülő vasbetonos középerkélyeit. Levegő, fény, színek játéka, a méretek természetessége, az oldalfalak határvonalain körül-futó magyaros és mór ornamentika szimfonikus lágyasága s a díszítésnek minden legpará-

nyíbb motívuma határozott érvényre juttatják mindazokat a művészi hatásokat, melyeknek erejét a kiforrat egyéniségek szívében s művészi tudásában kell keresnünk. Ezt a bensőséges és jellemzetesen modernizált művészi hatást azonban csak akkor élvezhetjük, ha a földszinti nézőtér első soraiiban foglalunk helyet.

Sokkal derűsebb és intímabb az új kulturpalota kis terme. Alig van művészi díszítése, pikturája és szobrászati munkája, vagy valamely meglepőbb ornamentikai kompozíciója, de mert, hogy az ajtó legparányibb nyílására is megelevenedik előttünk a teljes interieur nemesen egyszerű képe, megráttózkodunk, és nines alkalmunk összetűzni az építő művészet génuszával. A nagyterem közep erkélyével átellenben van a kis színpad tanterme, az operai tanfolyam részére. A tanterem száma mindössze 24 s rövid idő múlva attól lehet tartani, hogy a közel két millió koronába kerülő palota szűknek fog bizonyulni. Az egész épület építészeti hangsúlya a nagy hangversenyteremre jutott, holott az országos zeneakadémia helyisége elsősorban iskola s csak másodsorban a közönség művészi szórakozó helye. Ez az egyetlen terem felemészette azt a kicsiny területet, melyre csak nagy építészeti tudással lehetett az új palotát elhelyezni. Így aztán kár esett sok mindenen. Az 1150 látogatót befogadó nagy hangversenyterem hossza némi diszsonanciában van, annak két emeletre nyúló magasságával. Földszinti díszes csarnoka alacsony, világítása pedig a gótika miszticizmusára emlékeztet. Az értékes zeneművek könyvtára s Liszt Ferencz rendkívül értékes és gazdag partiturahagyatéka a villanyvilágított souterráinba került. A tanterem világosak ugyan, de kicsinyek s csekély számúak. A ruhatarak, az emeleti buffet-helyiségek s a korridorok dimenziója pedig megfelelően akár egy nagyobb, mozgalmassabb város vigadóijának. Az egész palota berendezése különben a legmesszebb menő modernség bélyegét viseli magán.

Kor és *Giergel* neves műépítészeink a topografiai viszonyokhoz képest elég ügyesen oldották meg feladatukat. A palota szobrászati és díszítő művészeti munkálatait: *Strobl*, *Maróti*, *Szabó Antal*, *Telecs Ede*, *Groó István* és *Károlyfi* (Kriesch) Aladár jeles művészeink nagy invenzióval végezték. Ha van is egy némely fogyatkozása a monumentális új zenepalotának, egységes művészi hatásában mindazáltal új, eredeti és jelentős alkotás. Néhány nap múlva fényes zenei ünnepek keretében felavatják s átadják rendeltetésének, hogy ápolja zenei érzékünket, fényt dicsőséget szerezzen a magyar művészetnek, a magyar nemzeti kultúrának.

Csüdály Bertalan.

MUNKA-ÉS VIDÁMSÁG.

(Az Anakreoni dalközből.)

Mindenki ir fel egy-egy
Jelszót a zászlajára
S úgy indul küzdelembé.
Jelszól lobogómrá
Már rég felirtam én is
E két szót: Munka és vidámság!

A lelkem szinte lángol,
Hogy valamit tehessek.
S ha egyszer jószántamból
Beállok a dologba:
Nem lanyhán, immel-ámmal,
Félálmosan csinálom,
De tüzzel és erélylyel,
A hogy csak Isten tudnom adta.

Én nem nyögök beléje,
Én nem vágok pófákat,
Én nem obogatok, mint
Banyák a dészá mellett,
De két kézzel fogom meg
A nehéz eke szarvát,
S örömmöm annál mélyebb,
Mentől mélyebb barázdát
Hasgathatok a yers ugarban.

Ám, hogyha túl vagyok már
A nappal munkagondján,
S szobámnak zárt köréből
Kiléphetek vidáman
Az élet friss zajába:
Akkor, hajrá, barátim,
El minden ügygyel, bajjal,
Dologgal, földi gondnal!
Föl a szívvelerítő,
Búkergető pohárral,
S elő a heverésző
Lanttal, hogy mielőtt még
Jó kedvem vad virága
Csapzottan porba hullna:
Édes dal örökítse
A hamarmúló perc varázsát!

Endrődi Sándor.

ÖREG LANTOS ÉNEKE AZ EGRI VÁR UDVARÁN.

Sej, haj, vén torony,
Bomló testű réztorony,
Öreg Bolyki bástya,
Lányok, angyalok,
Piros rózsák, asszonyok
Gyűjtek alája.

Vén lant zendül itt,
Vén hang rezdül itt,
Nekték szól az ének.
Öreg lantos pengeti,
Figyejétek éneket
Egri rózsák, szépek.

Gyöngyös viganó,
Bodros szoknya, illanó,
Apró piros csizma,
Nem rólatok szól a dal,
Virágének belehal
Háborús zsvajba.

Jaj, már messziről,
Tisza-Duna széliről
Ide sír a fáma,
Beste pogány szokik át
Vicsorítja a fogát
Fényes egri várra.

Lányok, angyalok,
Piros rózsák, asszonyok
Mire létszer virrad,
Bolyki bástya tövébe
A kakukfi helyébe
Vérvirágok nyílnak.

Fütből felleget,
Golyóbis fergeget
Ök küldenek rátok,
Vad szívvelben vak harag
— Igen megostromlanak
Az veszett pogányok.

Gyöngyöm, violám
Bazsarózsa, tulipán
Ki a bástyafokra!
Biztassátok férjeket
Mint az hív legényeket
Vélük hadakozva!

Kormos arczotok,
Golyóképe vállatok
Szébb lesz mindenkéni,
Szébb lesz virrasztásotok
Általálmodott
Csókos éjjeleknél!

Rongyos viganó,
Tépett szoknya, vértívó —
Erről szól az ének!
Ezt vegye bé szívetek,
Így lesz igaz híretek
Egri rózsák, szépek!

Farkas Imre.

EMELETI KLÓCSARNOK ÉS BUFFET-HELYISÉG.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR KIRÁLYI ZENEAKADÉMIA ÚJ PALOTÁJÁBÓL.

A NOSZTY-FIÚ ESETE TÓTH MARIVAL.

Elbeszélés.

(Folytatás.)

Irta MIKSZÁTH KÁLMÁN.

Miska incselkedő tréfának vette a dolgot s közömbös arccal tolta vissza a bankjegyesmagot.

— No, csak tedd el és ne hozz kísértetbe, mert még el találom venni.

— Hiszen komolyan a tied.

Miska a barátja szemébe nézett s kiolvasván annak igaz szándékát, felette elérzékenyült.

— Köszönöm pajtás, szép tőled, de nem fogadhatom el, nem nekem hagyta azt a te nagybátyád. Az órát, a melyet felajánlottál a boltban, elfogadom emlékül, de hogy a vagyonod felétől megfoszszalak, ahhoz nekem nincs lelkem. Az ilyen ajánlatokkal csak megsértesz.

— Már megint okoskodol? — bosszankodott Velkovic. — Elrontod az embernek minden örömet a savanyú életnézeteiddel. Hát illik az tőled? Tedd el hamar azt a pénzt, ha mondom, mert még bajba kerülsz. Benyit a házmester, meglátja, rendőrt szalad s bevisznek.

Te azt fogod mondani, hogy az én pénzem és csak rád akartam disputálni, én eltagadom, de különben sem akadsz olyan együgyű bíróra, a ki elhiszi neked. Azért hát tedd el... no, szépen kérlek...

Összetette kezeit s meglágyította a hangját, mint mikor valami makranczos gyereket kell rávenni valamire.

— Nincs rá eset, — mondá Tóth Miska el-tökélten. — Az ilyen regényekbe való nagylelkűség rohamoknak rendszerint csak az eleje kellemetes.

— Nem értesz engem, ez az egész. Ne hidd, hogy csak bolondjába szórom ki a pénzem, mint egy örült, s ezért aztán vonakodol azt fölcsedni. Úgy tekintsz engem, mint egy furfangosan számító üzletembert. (Hiába vigyorogsz, mert az így van.) Az okos tőkepénzes soha se teszi mindenét egy lapra, gyakran látni, hogy a fele vagyonát földvásárlásba fekteti, a másik felén papirosokat vesz, én a fele tőkémét átadom neked, úgy fogván fel a dolgot, mintha két részből állnék, ha az egyik felerészemen rosszúl megy a tőkeszaporítás, a másik részen

jól mehet. Az ember nem juthat olyan könnyen tönkre. Ne hidd, azért adom oda az örökségem felét, mert elszédített a sok pénz és nem tudok vele mit csinálni. Oh, én egy cseppet se sokallom, sőt azért adom oda a felét, mert keveslem. A szerzés ördöge egyszerre szegődött hozzám a szerencsémhez s most szüntelen szurkál a sarkantyújával. Úgy bizony, kedves Miskám, nem a pénzemet osztom én meg veled, hanem voltaképpen az eszemet és a szerencsémét egészítem ki a tieddel. Mert úgy értem a jövőt, hogy a száz-százezer forint tőkével mindenikünk valamely komoly munkához lát önállóan, tetszése, vezérlő csillaga szerint és a százezer forint esetleg tíz százezer forintokat fog szűlni. Lehet, hogy mind a ketten boldogulunk, akkor a százezer forintomat visszafizeted s ezzel vége, lehet, hogy tönkre megyek s ebben az esetben hozzád fordulok: «most már te segíts ki engem»; megeshetik, a te puska-porod fogy el előbb s akkor egy szép napon bekopogtatsz hozzám és te hozod el az üres tarisznyát megtöltés végett.

— Hiszen mind szép ez így elméletben, de a harmadik eshetőséggel nem számoltál.

— S melyik az?

— Ha mind a két tarisznya üres talál majd lenni.

Velkovic vidáman vont vállat.

— Eh gondol ilyenre. És hát végre is ott leszünk, a hol voltunk. Megmaradnak a szép emlékeink.

— Neked talán megmaradnak, de az én lelkemen még azonfelül megmarad egy mászás kő is, hogy én kísérleteztem el a fele vagyonodat. S ez a kő nagyon nyomom engem. Lát-hatod tehát, miért nem mehetek be ajánlatodba, mely rám ilyen hátránnyal végződhetnék, egyenlőtlen helyzetet teremtve.

— Lári-fári. Micsoda nevetséges okoskodás! Vagy veszed a pénzt egy-kettőre, vagy itt a szemed láttára elégetem, oly igazán, a mint Velkovic Györgynek hívnak. Add idebb csak kérlek azt a kénygyertyát!

(Kénygyertyának a gyufát hívták akkoriban, mely éppen abban az évben volt új találmány.)

Oly határozott mozdulattal nyúlt a kénygyertya után György, hogy a milyen szenvedélyes természetű, szeles és hirtelen akaratú

TANTEREM KIS SZINPADDAL AZ OPERAI TANFOLYAMON.

volt, a fenyegetés beváltásától komolyan tartani lehetett. Az okos, higgadt Miska nem találta ezek után czélszerűnek az ellenkezést. Sőt a mint tovább gondolkozott, szerencsésnek kellett itélnie a Gyuri szándékát, épen Gyuri érdekében.

Elvitázhatlanul volt Gyuriban némi urakodási hajlam, aztán egy kicsit keleti, ábrándozó természet. Nád, a ki a szél ingása szerint hajlik. Azonfelül szép fiú, kaczer asszonyok kezébe kerülhet. Isten tudja, mennyit fog rantani jel-

lemén az örökség is. Hátha gyorsan nyakára hág? Ebben az esetben milyen jó lesz, ha megmarad az a rész, a mit Tóth Miskánál hagyott. Ekképen szötte gondolatait Miska. Hiszen ő átveheti, de nem fogja tekinteni magáénak, úgy veszi, mintha valami letét volna, vagy ha hozzá nyúl is, csak biztos szaporítás czéljából teszi. De ezt nem szükség most kijelenteni. Csak higye Gyuri, hogy véglegesen neki adta. Hiszen épen ez a forma a szerencsés. Így könnyebben lesz önmérséklő a költsékezésben, gon-

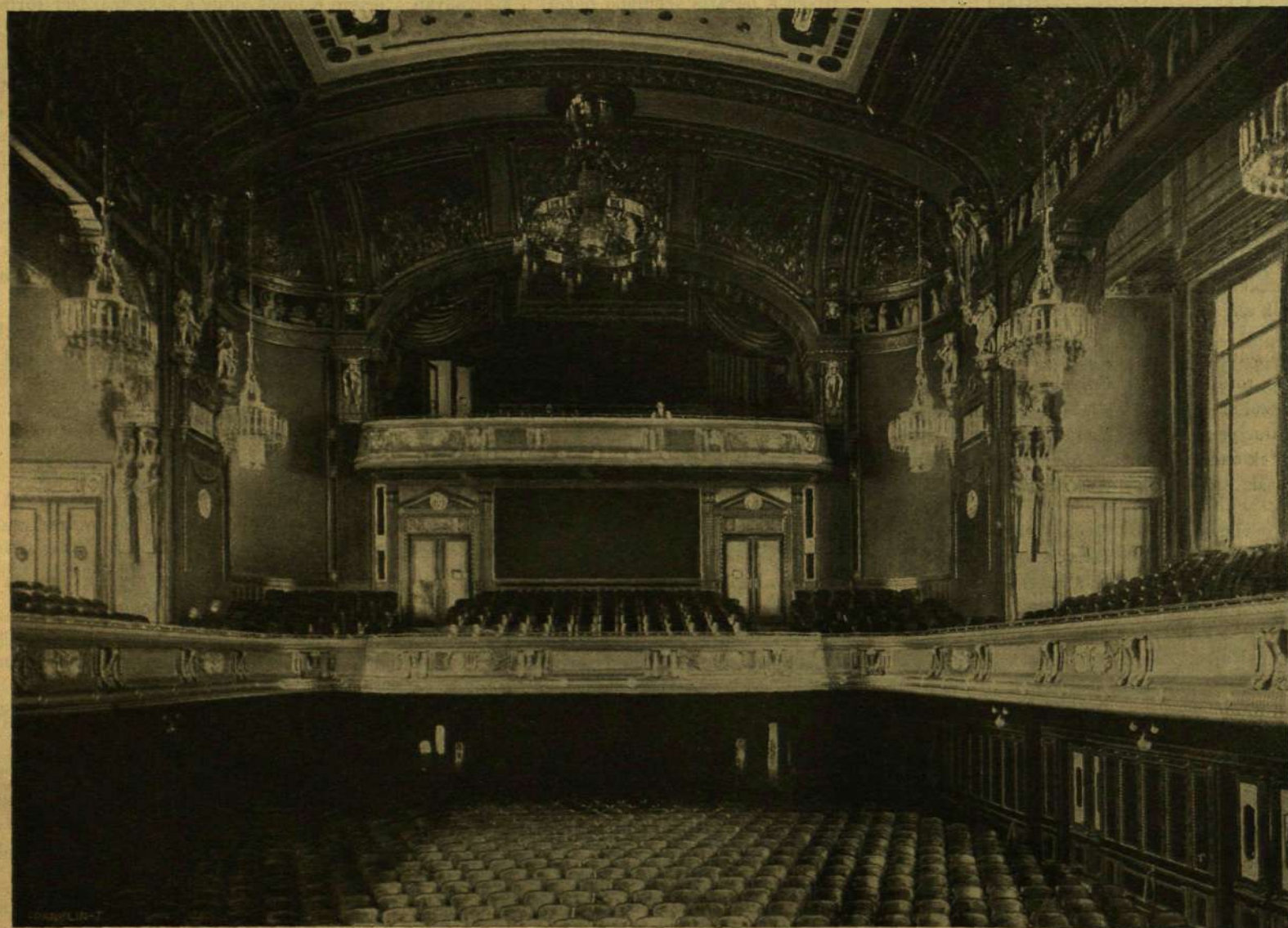
dolván, hogy a nála maradt fele rész voltaképen az egész vagyona.

Sőt hova-tovább hömpölygette elméjében, minőjebben kialakult és módosult a dolog. Milyen bolond voltam, — gondolta, — nem akartam elfogadni Gyuri ajánlatát, pedig ha Gyurinak nem jut eszébe, magamnak kellett volna kiravaszkodni, hogy ketten gazdálkodjunk önállóan a pénzzel, a mi később kifejlesztheti a versengést, hogy ki bír többet produkálni s ilyen valami rugó okvetlenül szükséges a Gyuri könnyed alapjelmének megedzéséhez. Miska tehát elvetette első gondolatát, hogy letétné vegye a kapott összeget, ellenkezőleg, hozzá nyúl, jövedelmező üzletbe fekteti, tekintvén azt kölcsönnek, melyet valamikor busás kamatokkal kell visszatéríteni.

Átvette a pénzt és most már elkezdődött a tervezgetés. A szerencséből se jó a nagy adag. Se aludni, se enni nem tudtak a sok színes tervtől, a sok álmodozástól, sehogy sem bírták elhatározni, mihez kezdjenek. Egyelőre abban állapodtak meg, hogy egy kis világot próbálnak, megnézik előbb az európai nagy városokat, hogy az odavaló emberek mit csinálnak.

Az első állomás Bécs volt, hol a «Stadt Frankfurt»-ba szálltak. Velkovic már teljesen otthon volt Bécsben s nagy kedvteliséssel vezette tanulóknak és ámuló barátját az ő császárvárosban.

A «Stadt Frankfurt»-ban egy pozsonyi öreg úrral ismerkedtek meg, bizonyos Kohlbrunn Friggyessel, a ki egy híres orvostanárál kezelte lábujját s e végből hosszasan tartózkodott Bécsben. Az öreg úr ünta magát esténként az étteremben egyedül s engedelmet kért, hogy

A NAGY HANGVERSENTEREM.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR KIRÁLYI ZENEAKADÉMIA ÚJ PALOTÁJÁBÓL.

A FÖLDSZINTI ELŐCSARNOK.

átülhessen beszélgetni a fiatal honfitársakhoz és áthozhassa söröcskéjét. Nyájas, kedves modorú úr volt, de nem minden ravaszság nélkül való. Apránként megismerkedtek s némi bizalmas viszonyba jutottak, különösen Miskával rokonszenvezett, a ki gyakran maradt ott-hon vendéglői szobájában, olvasgatván napközben is, míg Gyuri apró kalandok után futkározott a városban. Ilyenkor szobáikban is felkeresték egymást egy kis csevegésre, az öreg úr elbeszélte, hogy ő kékfestő Pozsonyban és az üzlete meglehetősen megy, csinos vagyona van, úgy hogy minden gyereke ötvenezer forintot fog kapni; ilyenkor kidüllesztette a mellét és bizonyos önteltséggel szippantott burnótjából, ilyen beszélgetések alatt Miska is kigombolkozott s bevallotta, hogy valami üzlethez szeretne kezdeni, csak azt nem tudja, mihez, épen abban fő a feje.

— Hogyan? Üzlethez? — csodálkozott az öreg úr. — Hát nem tanuló úrfiak az uram-öcsémek?

— A barátom orvostani hallgató, de én csak mesterlegény vagyok, vagyis voltam.

— Ah! — szölt az öreg úr meglepetve, gögös tekintettel mérve végig a szelíd Tóth Miskát, — és milyen mesterséget tanult?

— Pipametsző voltam.

— Pfü! — kiáltá megvetőleg. — Hisz az nem is mesterség. Mióta a szívornyát (a szívart) hívták így némelyek) feltalálták, a pipák halála már csak rövid idők kérdése.

Azóta szembetűnően hidegebb lett s bizonyos fenhéjazó modorban érintkezett az ifjakkal, de Tóth Miska a maga szerénységével és egyszerű jóságával észre sem vette s egy nap bizalmasan tanácsot kért Kohlbrunn úrtól, mint tapasztalt üzletembertől, hogy pénzét,

melylyel majdan valamit kezdeni akar, hol és milyen formában helyezhetné el teljes biztonságban olyan helyre, melyhez távoli városokból is könnyű és egyszerű volna a hozzáférés, mert idegessé teszi a zsebében hordania.

Kohlbrunn úr legott ajánlott egy régi bankházat a Kärtner-strassen, de arra a kérésre, hogy Kohlbrunn úr talán olyan jó lenne és őt, a járatlant oda kísérné, kereken kijelentette:

— Ej, barátom, maga túlságos sokat akar. Csak menjen el egyedül, senki se fogja őnt

meglopni. Azok ott becsületes emberek. Aztán én a fájós lábammal csak kocsin mehetnék s ez az ön tökécskéjének bizonyára nem volna előnyére. Mennyi pénzt akar ön letenni? — vetette oda melleleg.

— Mintegy kilenczvenkilenczezer forintot.

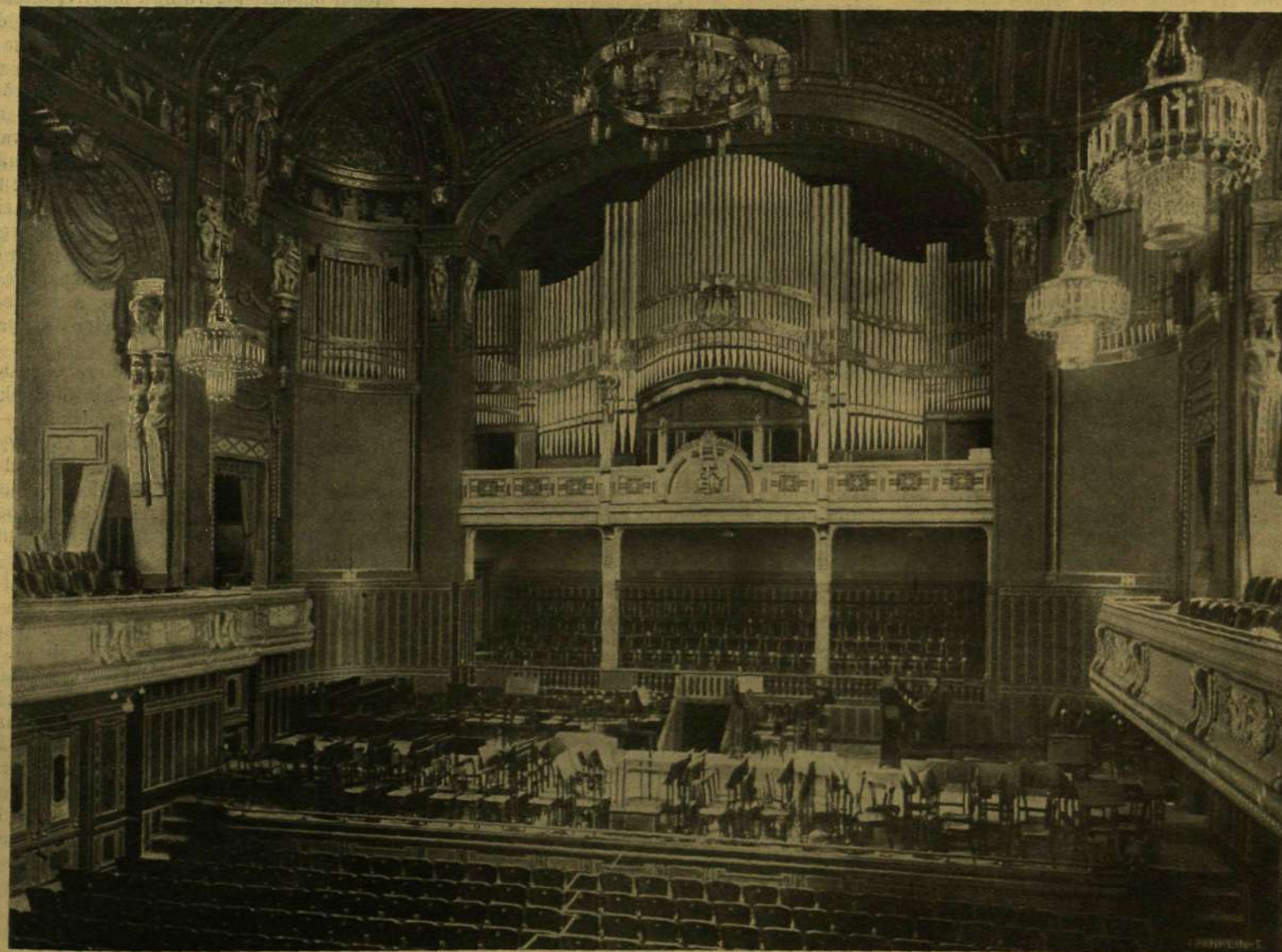
— Hogy? Mit mondott? Kilencz ezeret?

— Kilenczvenkilencz ezeret.

— Kézpénzt?

— Igen.

— Nem mesél ön?

A NAGY HANGVERSENTEREM ELŐADÓ EMELVÉNYE ÉS ORGONÁJA.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR KIRÁLYI ZENEAKADÉMIA ÚJ PALOTÁJÁBÓL.

— Itt van az oldalzsebemben.
— Teringette! Hiszen ez reneteg pénz! Megyek édes fiam, hogyne mennék! Ennyi pénz megérdemli a gondot és a körültekintést.

Elkísérte Miskát, de kapott is a lábába olyan nyilallást utána, hogy a hires orvostanár állítólag ráparancsolt, egy perczig se maradjon ezentúl gondos ápoló nélkül, a mit Kohlbrunn úr olyan jól megfogadott, hogy stafétát küldött Pozsonyba s mindjárt két ápolónőt is hoztatott, a két hajadon leányát, Zsuzsannát és Krisztinát.

Mi természetesebb, mint hogy most már a leányok is megismerkedtek fiatal embereinkkel. Egy kicsit libák voltak, de elég csinosak. Tizenkilenc-húszéves korban minden leány szép és kíváncsú. Krisztinának nagy kék szemek voltak és pompás sárga haja. A szemeit gyakran rajtafelejtette Miskán, mikor a vendéglői asztalnál szemben ültek; egyszer reggel Tóth Miska elhaladván a szobájuk mellett, a mint épen a szobaleány belépett, megpillantotta a nyíló ajtón át Krisztinát fésülködőben, a sárga agyagszínű haja a sarkáig ért s ezt nem bírta többé elfelejteni. Ugyancsak lehettek valamely vonzó tulajdonságok Zsuzsa kisasszonyban is, mert Velkovics Gyuri egy nap kijelentette, hogy Bécs a legunalmasabb város a világon s épen nincs benne semmi megnézni való. Mi mindent gyűjtöttek össze például a Wittelsbachok Münchenben, de ezek a Habsburgok, úgy látszik, hiába éltek a világon. Nincs ezeknek semmijük, — csak a népeik szeretete. Ezen aztán mindnyájan mosolyogtak. De mindegy, indokolásnak ez is elég volt, hogy Gyuri otthon maradhasson délutánonként, legyekeskedni a Kohlbrunn-leányokkal. Kortársak beszéltek egyébiránt, hogy Zsuzsának fiatal korában olyan termete volt, mint egy szarvasé s olyan piros kis szája, hogy szinte tüzet látszott lehelni.

Kellett a dologban valaminek lenni, mert hiszen a fiúk se voltak épen vakok és akármint szidták is Béceset, mégse bírták elhagyni, noha Páris volt kintúve a következő tartózkodási helynek. Kétszer-háromszor is elhalasztották útjukat, különböző ürügyek alatt. Szembetűnő módon folyt a flirt, az öreg Kohlbrunn nagy szabadságot engedett a fruskáknak, néha szabad volt nekik a Práterbe is kirándulni a két fiatal emberrel. Így tartott ez hetekig és bár már a szálloda személyzete is mindent kitalált, mégsem adatak semmi nevezetesebb lépés történni, mintha csak esigák volnának Ámor szekerébe befogva, maga Kohlbrunn úr már azon gondolkodott, hogy hazaküldi a két leányzót és másik kettőt hozat fel (még három volt odahaza), mikor végre megnyilatkozott Velkovics Gyuri, és egy unalmas, esős délután, a mint épen az étterembeli asztalnál ültek, egy elkötött ebéd után a feketekávénál, megkérte a Zsuzsika kezét.

A kékfestő nyájasan bólingatott szürke fejével, de mielőtt válaszolt volna, egy gonosz tréfát engedett meg magának. Villámhirtelen lekuporodván az asztal alá, mintha valamije leesett volna, észrevette, hogy az abrosz alatt a Krisztinka keze a Miskában pihen, minélfogva ekképen felelt Velkovicsnak:

— Örömmel fogadom s szerencsémnek tartom az uramócsém tisztas szándékát, de egy kis kifogásom van a személy ellen.

Velkovics Gyuriban elhült a vér.

Nem az uramócsém személye, de a Zsuzsikaé ellen. Egy fogadásom van, — folytatá a kedélyes kékfestő, — hogy Krisztina előtt egyetlen leányomat sem adom férjhez. Azért ha úgy

FORSTER GÉZA.

tetszik, várja meg, míg Krisztina férjhez megy, vagy pedig vegye feleségül Krisztinát.

Erre aztán csupa láng lett Tóth Miska is, Krisztina is, s az előbbi fojtott, rekedt hangon hörgötte:

— Ohó. A Krisztinát nem engedem.

— Mindjárt gondoltam, — nevetett a furfangos kékfestő, — mert már napok óta látom, hogy kettőtöknek csak két látható keze van az asztalnál.

Így lett egyszerre két eljegyzés és azután két menyegző, melyet illő vidámsággal ültek meg Pozsonyban néhány nap múlva.

Kohlbrunn úr szavartató ember volt, legott kifizette vejének a hozományt s Miska szinte csodálkozva gombolta azt be, hogy ime, a Gyuri százezer forintja milyen könnyen szült neki ötvenezret, — mert hiszen Krisztinát hozomány nélkül is el lehetne venni.

A párisi utat nem ejtették azért el, csakhogy most már nászút lett belőle.

(Polytatása következik.)

FORSTER GÉZA.

1850—1907.

Megrendítően tragikus körülmények között tűnt el az élők sorából Forster Géza, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület nyugalmazott igazgatója. Évek óta magában hordta már a halál magráját, élete szenvedésekkel teljes vándorlás volt a sir felé, úgy hogy inkább maga vetett véget életének, semhogy tovább kelljen túrnie kinjait.

Nagy tevékenységű férfiú volt, a ki tizenöt éven át állott élén egyik legfontosabb gazdasági intézményünknek. Munkássága épen arra az időre esik, a mikor a mezőgazdaság képviselői mind nagyobb nyomtatókkal kezdték követelni érdekeik érvényesítését s fontos politikai és társadalmi mozgalmakat indítottak és hajtottak végre. Forster egész munkaképességének és erélyének latbavetésével vett részt ebben a munkában s egyike volt azoknak, a kik legtöbbet szerepeltek a legutóbbi másfél évtized agrárius mozgalmában. A gondjaira bízott egyesület adminisztrációját is kitűnően szervezte és vezette s sok buzgó munkatársán s a viszonyok fejlődésén kívül első sorban az ő munkájának eredménye, hogy az egyesület tagjainak száma működésének ideje alatt megkétszereződött. Igazgatója volt a Tattersall-részvénytársaságnak is, a melynek keretén belül több igen jól bevált vállalkozást kezdeményezett, így pl. a luxus-lóversárok rendezését, a díjlovaglásokat stb. Az agráriusokkal szemben álló politikai és gazdasági körök részéről sokszor volt támadásoknak kitéve, de azt el kell ismerni róla, hogy egész lélekkel szolgálta azt az ügyet, melynek gondozására vállalkozott. Mintegy másfél év előtt betegeskedése miatt kénytelen volt nyugalomba vonulni. Erdemeiért a király

udvari tanácsosi címmel tüntette ki, azok között pedig, a kikkel együtt működött, általános becsülés tárgya volt.

APRÓ TRAGÉDIÁK.

Elbeszélés.

Irta Báronsy István.

Az Erzsébet-térnek a Fürdő-utca felé eső részén állodogáltam s lehetőleg feltűnés nélkül figyeltem, hogyan hullanak le a magasból az éjjeli szállásokra érkező verébrajok.

Délután négy óra volt; — márczius elején; tehát a napnak a hosszabbodását már jól észre lehetett venni. Karácsony táján ilyenkor egészen este van; most ellenben java nyüzsgésökben voltak a verebek, a melyek ezernyi ezrével élvezik itt az ingyen szállást, a mit sokkal rövidebb utazással is biztosíthatnának maguknak máshol, kiljebb; de ők csak ide kíváncsoznak ezekre az összehorolú csupasz fákra, melyekre, mondom, valóságosan lehullodogálnak felülről. Az egymást követő rajok közé folyvást új meg új kisebb-nagyobb csapatok potyognak, s valamennyien elhelyezkednek egy másodpercire a kínálózó galyakon, hogy a következő pillanatban arrább roppanjenek s jobb helyet keressenek; és ezt egyével külön-külön, — vagy tízével-huszával egyszerre, vagy épen százával s ezeket számláló felhős rajokban cselekedjék.

A nagyvárosi ember mind kíváncsi s elég, hogy megálljunk valamely feltűnőbb helyen és úgy tegyünk, mintha csodálkozva néznénk valamit az égen, vagy a házak tetején, csakhamar egész sereg járókelő csatlakozik hozzánk, és ámbár egyik sem tudja, mi van ott látni és nézni való, azért szorgalmasan keresik ők is érdeklődésünk okát. — Ilyesmitől tartottam s azért vonultam beljebb az utcáról a térre, a hol a kemény, havas talaj nem nagyon volt alkalmas a közlekedésre. Különbö is valami elvette az emberek kedvét attól, hogy hosszasan időzzenek a mindjobban benépesedő fák alatt. A temérdek veréb tudniillik oly szemérmetlenül kiüldözgette le a névjegyt, hogy csak a legnagyobb óvatossággal lehetett kikerülni a megiszteltetést.

Nekem ellenben megvolt a magam érdekes látnivalója. — Mindenekelőtt ez a furcsa veréb-húzás, a minék a pártját sehol sem tudom másutt. Az, a mit néhol a pusztai tanyákon látni öszszel: megint egészen más. A falusi verébről nem is szölok. Annak minden kert, minden udvar, minden eresz, minden sövény, minden nádfédél, minden kazal ad szállást; azok eszerint nagyon is megoszlanak. Veréb-húzásról — igaziról — ilyen megosztás mellett szó sincs. Az egyes tanyák tájékán inkább tapasztaljuk a verébözönlést estefelé, kivülről be, a fasorokba, a facsoportokba, kivált az akácserorokba, a melyeknek a lombja akkor még megvan. Télen a tanyai veréb a tanyán marad. Hova mehetne ki? — Elmaszlatol a szemétdombon, a kerékágásban, az istállókat járja, a baromfi-hintőhelyek körül várja a jöszerecsét, az alamizsnát; — egy helyben jön-megy. Huzása hova volna?

De ez a városi veréb és e közül is az erzsébetteri, teljesen különleges életmódot folytat. A városban bent is elkölduskodik sok városi veréb, csakúgy, a hogy a falun, meg a pusztán. Akárhánynak van terített asztala egy-egy jószívű állatkedvelőnek az ablakpárkányán, a hol kenyérmorzst talál. De a valóságos erzsébetteri verébnek rendes húzása van ki és be. Hazulról el és haza vissza. Ezek a rajokban mozgó kis proletárok nem törődnek többi kollegáikkal, sem azok szokásaival; senkitől sem tanulnak, csak saját maguktól. Az apjuktól, a nagyapjuktól; a szüleik atyafiatól és ösmerőseiktől, kortársaitól és pályatársaitól. Az mind erzsébetteri veréb. Az mind ki-megyen reggel a városból és hazakerül estére megint oda, az Erzsébet-térre. Tehát valóságos utazást tett meg, hogy az ágyára járhasson.

A kinek türelme van rá, megfigyelheti ezt a vonulást, ezt a különös húzást, a mi nem érkezik ám az ég minden tájékáról, a hogy tán hinni lehetne, hanem következetesen kelet felől jön; részben délkelet felől. A mint kezd a délután öregedni, behajlani az alkonyatba: megjelenik az Erzsébet-térnek addig teljesen üres, verébmentes területe fölött az első veréb-

raj, abban az irányban, a melynek a légvonal körülből a keleti pályaudvarra vinne. Jön az első csapat után, — kisvártatva, néha annak szorosan a nyomán — a második, a harmadik; — azután néha perczek, néha másodperczek múlva a negyedik, — ötödik, — a tizedik, — a huszadik falka. Egyik a másik után, — vagy egymás mellett; de mind ugyanaból a főirányból.

Eleinte mindegyik magasban van, némelyik igen is magasban. A Szent István tornyánál is jóval magasabban. De a tér fölött hirtelen meghökölnék; lendülő, könnyed, egyenletes röplésük hebe-hurgya keveredéssé válik; s esnek-buknak, suhannak lefelé, még ugyan folyvást az együvé tartozás látszatával, de egymással már alig törődve, minthogy mindegyik minél hamarabb akarja kiválasztani a maga galyacsokját, a hol éjjeli szállása leszzen.

Némelyik rajban alig van öt-hat veréb, némelyikben van ötven is, sőt száz is. Van olyan raj is, a melyik hasonlít egy hosszú szalaghoz, a mit néhol csak kevés szál tart össze, úgy elszakadozott.

A széles Népszínház-utca lakosai, kivált a kiknek az ablakuk délnek néz, (mint az enyém,) a lakásból is végignézhetik ezt a veréb-húzást, a mi mind oda igyekszik az Erzsébet-tér felé. Régóta lesem, figyelem, tanulmányozom. Néha az egész huzást végig nézem az ablakomból. Gyönyörködöm a rajok furcsa, ingatag, hol eső, hol emelkedő vonulásában. Alig jelenik meg az egyik, már látni a másikat. A repülésük akkor még egyenletes; a szabálytalanságában is egyenletes. Mint annak az embernek az írása, a kinek a betűi hol kisebbek, hol nagyobbak; — de az egész írás pompásan ugyanaz, ezer közül is rögtön megismernénk. Csak a tér fölött változik meg ez a bukdácsoló gyors vonulás, a mikor szinte lerohan a sok veréb a fákra.

*

Csak ennyit végignézni is mulatságos annak, a ki az apró proletárnép szokásait érdemesnek tartja a megismerésre. Sajnos, annyira már nem terjeszthetem ki a megfigyelésem, hogy ugyan hova mennek ki, illetőleg ugyan honnan jönnek vissza az Erzsébet-tér verebei, a melyeknek a városon kívül kell valahol állandó »napi keresetöknek« lenni, még pedig keleti és délkeleti irányban, minthogy valamennyi csapat onnan érkezik, a mint ezt már külső városrészekben is meg lehet állapítani.

Így tapasztaltam évről évre: *télen*. Már a mint kítavasodik: a sok veréb csakhamar mind párokra szakad, s akkor a rajzó röpködésnek vége. Az új húzás pedig csak a lombhullással kezdődik megint, mikor a fiatal népség is megtanulja a szüleitől, hogy mindenütt jó, de az Erzsébet-térén legjobban. Ám én nemcsak azt a rajzó húzást lestem az Erzsébet-téren, hanem valami egyebet is.

A verébrajok jöttek sorjában és úgy teleülték lassankint a fákat, hogy egyik-másik csupasz fa mintha sűrűn kilevelesedett volna hirtelenében. Istentelen nyüzsgés folyt köztük, s minden másodperczben százan cseréltek helyet; az egyik elverte a másikat onnan, a hol, úgy hitte, neki jobb lesz; — a másik alatt megserdült a vékony galy, a mikor a pájtása is rátelepedett, s ez nem tetszett neki; — inkább arrább álltak. A harmadik már régen volt egy helyben sunatozott; száz szó, mint egy, folytonossá vált a sürgés-forgás, jövés-menés, röpködés, elhelyezkedés.

Egyszer csak, a mikor a legnagyobb volt a tolongás az előttem elnyúló fasoron végig: látom ám, hogy egy ponton nagy riadás támad s ezer veréb egyszerre kap fel a magasba, a nélkül, hogy más hangot is adna, mint a mit apró szárnyai robajával adhat. A fa egy szempillanattal üres volt... Azaz dehogyan! Valaki ott maradt rajta, de csak egy-két lélegzetvételig. Egy szárnyát szétterítve rabló; — egy gonosz orv, a ki tudj'isten, honnan s hogyan termett ide olyan hirtelen, de itt volt és mint az alattomos macska, közéje csapott a sok verébnek, lecsújtott egyre, azt ott az ágon elnyomta, s mialatt halálra markolászta: egyensúlyozta magát a körben a nyitott szárnyával.

Egy karvaly volt a rabló, egy astur nius, — a »palumbáriusnak« a kis öcsöce. Külsőre ehhez a hiéna-fajzathoz rendkívül hasonló, csak sokkal kisebb és gyöngébb. — Az astur

A GYERMEKEK FÖLVONULÁSA A MÁJUS 17-IKI NORVÉG NEMZETI ÜNNEPEN.

palumbárius — a héjja — ha nekidvadul, az őzgidát is levágja; kiássa szemeit és megöli; egy kinőtt nagy fácskával vagy házi tyúkkal játszva bánik el. — Az accipiter nius, — a karvaly, — beéri az apró madarakkal, legfeljebb a galambig merészkedik, s az apró nyúlfiókat szedi fel odakint. De a rablási módja mind a kettőnek teljesen ugyanaz. Ha csak lehet, orvul út rajta annak, a mit meg akar gyilkolni. Elleselkedik órákosszat a fa derekához lapulva, valamely vastagabb ágon s onnan csap le kiszemelt zsákmányára. A héjja a duczból kihúzza a galambot; — a karvaly a fészken ülő anyamadarat emeli fel s ámbár, ha rákerül a sor, szivós, kérelhetetlen üldöző, — mégis ezt szereti jobban, a mit most csinált: — hogy lecsapjon a gyanutlan prédára s ott helyben megfojtja, aztán vigye.

Vitte!... Felemelkedett a fa fölé s könnyed libegéssel útra indult ki, el a nagy házak fölött, valahova, a hol bizonyára rendes, nyugalmas vacsorázó helyet tudott a maga számára.

Így cselekedte ez a vérszopó bestia *minden nap*. Az Erzsébet-tér verebei közül akkor vette ki a dézsmát, a mikor neki tetszett. Jól tudta, hogy itt van a nagy gyülekezőhely s hogy az az egy veréb, a mit elcsip, meg se kottyan; a többi észre sem veszi. Alig hogy a tömeg riadozva elszáll, meg is feledkezik a szerencsétlenségéről, mielőtt a rabló nineszen szem előtt.

Ha körülnéznék maguk közt, hát ugyan ki hiányzik? Van-e, a ki azt megmondhatná? Mikor olyan roppant sokan voltak s most is olyan roppant sokan vannak. Egy veréb nem veréb. Jelentkeztek, a kinek baja van.

A karvaly pedig holnap, holnapután, meg azután, folyvást megismétli manőverét, a mi egy-egy verébnek az életébe kerül.

*

De volt ott ennél szebb látnivaló is. Még pedig ugyanaznap. S erre is ép úgy lestem,

mint az elsőre; tudtam, hogy elkövetkezik az érdekes színjáték. — Csak ma egy kicsit mintha késett volna.

Körülnéztem, ki a szabad térség felé, a tiszta fátlan környékre, és vártam. A verebek nyüzsgöttek. De már helyreállott köztük a »nyugalom«. Az a viszonylagos, a miről ezúttal szó lehetett.

Nemsokára megpillantom ám a kioszk irányában az én várva-vártamat!... Jött lassan, szinte »lépésben«. Olyan megdölgött, mintha nem is röplne, csak olyan fölfújt hólyagmadár volna, a mit zsinegen visz egy játszó gyerek.

Az »esolón« jött; a törpe sólyom. Ez a legzsiványabb zsivány. Ez már nem kores, nem héjjafele, hanem tiszta nemes sólyom. Tehát nem is alattomos. Eszében sincs, hogy könnyítsen a dolgán és rájtsa magát meglepett zsákmányára. — Nekivágtat: hajrá! és röptiben fogja el. De elfogja ám, egészen bizonyosan. — Az igazi nemes sólymok mindig így vadásznak. Gyorsak és ellenállhatatlanok. Nekik nem kell bujkálniuk; övék a nyílt világ; az egész szabad ég! — Oly erővel »vág«nak, vagy vágatnak hozzá ahhoz, a mit üldöznek, hogy földön ülő állatot támadni szinte veszedelmes nekik. Önönmagukat is agyoncsapnák ütésük, ledobbanásuk erejével. Inkább csak úgy röptében vadásznak. Hajrá! utána! rajta!...

Meg kellett nézni ezt is, hogy mit művelt. Szándékosan megmutatta magát a sok verébnek, odalendült eléjük s mikor a szürke proletárhad rémülten kelt szárnyra ezrével: ő, a kis sólyom, egyet lökött magán, összekapta a szárnyát s keresztülisklott az ezernyi menekülő veréb tömegén, mintha átlőtték volna közte. S a mikor túl volt rajtok: már ott nyújtózott a karma között egy szerencsétlen halálra-vált veréb, a melyet úgy csipett el gyors röplése közben.

Elment a kis sólyom is a maga verébével.

szerűség legtöbb elemével fölszerelt foglalkozás — a színeszet; a legkevesébbel — a rendőrség. De azért a színeszetnek is vannak ellenségei és a rendőrségnek is vannak barátai. Az újságíró, az szórakoztat is, ellenőriz is, egyformán megvan tehát a jogcíme arra is, hogy népszerű, arra is, hogy népszerűtlen legyen. De a mestersége hatásával minden ember csak közvetve, egy közvetlenebb hatás átalakító vagy legalább is erősen módosító befolyásának elváltozásában találkozik. Ez a közvetlenebb hatás: az egyéniség. Ez a maga természetével antipatikussá tud tenni, nem egy színeszt, de egy szép fiatal leányt is és szimpátiussá nemcsak egy rendőrt, de akár egy végrehajtót is.

Palermóban az orvosok egy olyan kérdéssel vitákoztak, a mely valóban méltó lenne egy új bölcs Salamon elméjének a megnyilatkoztatására. Sziciliában sokat párbajoznak, a szicíliai orvosok pedig, mint a hogy ez már a hivatásuk humánus természetéből folyik, ellenségei a lovagias verekedésnek, a mely akár milyen lovagias, mégis határozottan ellene tör az ember testi épségének. Azon tatárszökevények tehát, mit kell cselekedniük a párbajjal szemben? Az lesz-e a helyes, ha, mint eddig tették, elveik fontartásával megjelennek a párbajoknál, vagy pedig, ha kimondják, hogy ezentul ilyen asszisztálásra nem vállalkoznak. Mind a két álláspont győzte argumentummal. Az egyik azt mondta, hogy az orvosnak kötelessége megjelenni ott, a hol előreláthatólag föltétlenül szükség lesz rá. A másik viszont azon az állásponton volt, hogy az orvosnak igenis kötelessége segítségére lenni a szenvedőnek, a betegnek, de egyenesen ellentétben áll a hivatásával tétlenül tűrni azt, hogy emberek pusztítsák, öljék egymást. Egy fölszólaló orvos kijelentette, hogy párbaj esetén az orvosnak — a rendőrségen van a helye, följelenteni azt, hogy mi készül. Az egyik azt mondta, hogy az orvos távolléte gyilkossággá súlyosítja a párbajt: a másik viszont jótállást vállalt érte, hogy ez az elmaradás — még szelvedebb fogja tenni a lovagias mérkőzések lefolyását, — mert abban a tudatban, hogy nincs jelen doktor, a bajvívó urak jobban fognak vigyázni nemcsak a maguk, de egymás bőrére is. Vegye is az az álláspont győzött, hogy a ki verekedni akar, az nem lehet — beteg, ennél fogva a palermói orvosok, ha párbajhoz hívják őket, nem tesznek eleget ennek a hívásnak. Palermóban tehát nagyon egészségtelen kaland lett a párbaj, mióta kimondták, hogy a ki hajlandó rá, az föltétlenül — egészséges.

TATÁRRABSÁG.

REGÉNY.

(Folytatás.)

Irta PEKÁR GYULA.

XII.

Özvegyek országgyűlése.

No hiszen, hitvány kis Gerlafalva se álmolta volna, hogy valaha ekkora úri sokadalomban lesz része! Mert bizony nem Deesen lett meg a híres-neves országgyűlés, hanem a Szamos-ujvárt betegeskedő Fejedelemlre való tekintettel, az e vár alatti falucska csúszójában czelebráltattott az a diéta.

Odafent, a szamosújvári Rákóczy-ház emeletjén lázban fekszik Ő Nagysága, de azért türelmetlenül tápaszkodik fel párnái közül s elintvén aggódó feleségét, meg Petki udvari főmarsallt, tovább diktált Mikés kancellárnak. A rendelkezés leküldendő fejedelmi propozíciókat mondja tollba neki, és Mikés uram a győfrelmes hang nyomán írja is:

«Kívántuk volna, hogy az Kegyelemeteknek mostani összefülését, az bő írgalmú Istennek reánk árasztani szokott kegyelmességéről háláadó örvendezéssel kezdhetnők el, de ha azon felbonthatlan tanácsú Uristennek úgy tetszett, hogy az szegény hazánk sok esztendőfől fogván fényeskedett szerencsége meghomályosod-

ván, az világi boldogságnak holdnál is világosb állhatatlansággal, ilyen szomorú esetivel is nemzetünknek czégerésitenők: keresztényeségünk kívánja, hogy az Istennek rajtunk mehezedett kezét is bekével és háláadással szenvedjük. Mert haszontalan az emberi okosság és minden szorgalmatosságunk gyenge pais az magasságból reánk lőtt nyilnak megtompítására...»

A nehéz lélegzetű, «fejedelmi» hosszasaú körmondatok után persze pihenni kell közben. György úr az ablak iránt fordul aszott, árkokt arczával és gyanakvó halkán kérdezősködi:

— Hát sokan vannak odalent a gerlai csürben, úgy-e?

Mikés Mihály kelletlenül von vállat.

— Bizony, mondhatom Nagyságodnak, ekkora frequentiát még nem tapasztalt Erdély! Csak úgy feketellenek az odacsődült ezerek a falu alatt, mert bizony hát gyászban vannak mindannyian, és — én nem tudom, ki rendelte, — de fekete kárpittal van bevonva még annak az országos csürnek a belseje is. Azt kiabálják: gyászgyűlés ez, Erdélyországot jöttek temetni!...

A Fejedelem indulatosan ül fel ágyában. Torzul az arcza:

— És hát zúgolódik ellenünk a hálátlan náció, úgy-e? Ellenünk, kik csak az ő dicőségéért nyúltunk a lengyel korona után és kockáztattuk nemcsak javainkat és seregünket, hanem méltóságos személyünknek életét és egészségét is, abszolútus tekintélyünket, — mindent!... Csak ki vele, ne köntörfalazzon kegyelmetek, hanem istenigazában mondjon el mindent!

A kancellár meg Petki uram egymásra néztek. Aztán a főmarsall folytatja:

— Bizony hát szó a mi szó, hangoslik a panasza meg a vád Nagyságod méltóságos személye ellen. Hiszen be se várták Nagyságod fejedelmi propozícióit, hanem beültetvén a prezidenciába totykos öreg Rhédey urat, már tanácskoznak tegnap óta. Böven lútvén az Istent-embert káromló szavakat, keresik a bünbaktot a lengyel kudarczért. Ez a fő, — egyelőre nem az immens török veszedelemre, sem a tatárabokra nem gondolnak ők, hanem magyar-miskásan csak az «igazságot» hangoztatják s a lengyel háború tanácsloít akarják megbüntetni! Ég a tető a fejünk felett s ők kevélyen szavalnak: pereat mundus, sed fiat justitia! Ilyen náció, mely rostával meríti kútból a vizet és régi bolond módra fújja a gőzölgő szentet a maga romlására!...

Mikés Mihály fejcsóválva teszi le a pennát:

— Bizony, hova-tovább már egészen elbódul ez a szegény ország! És csak szítja az inséget ama hatszáz becsületes asszonyállatoknak jelenése, kik, mint a nemzet özvegyei, nagy keserves jajszóval egy testben vonultak fel és tartják szállva amaz országos csürnek a tájékát. És vegye észbe Nagyságod: nem szemétnép ezek, hanem igenis úri, fő- és nemesrendű asszonyosságok, kik, mintha összebeszéltek volna, egy lélekkel gyarapodtak ide Erdély minden sarkából és sokaságuk summájánál fogva máris hatalmasan neheznek rá az országos gyűlés elméjére. Persze sirnak-rínak szegények szüntelen; egyik fele a lengyelbe valóssággal odaveszett vitézeket gyászolja, a másik pedig a tatárabságba esett férjekért és magzatokért követelődik hangos jajszóval...

— Micsoda?! — tör ki Rákóczy lázadó gög-gel, — hát csakugyan Asszonyország lett már az én birodalmamból, hogy férfiak helyett özvegyek tanácskoznak benne?

— Hát igen, — magyarázza Petki István, —

ép ezt mondják ők is: szomorú Asszonyország lett Erdélyből, melyben igazi férfi híján már az asszonyoknak kellett tanácskoznia! A férfiak megmutatták, mit tudnak, — elvesztették a birodalmat, no ők tán még megmenthetik! Könyörgők Nagyságodnak, nem én mondom, ők mondják, amaz özvegy-sereg vezetői. Mert a nagy zöm, igaz, szüntelen jajveszékél, de az előjárók szeme ugyan száraz; amazon asszonyosságok ezek, kik haragosan állnak a sarkukon és bizony keményen szólnak, — bajos parolázni velük... Ott van hős Kemény Boldizsár özvegye, ki az igazi özvegyek nevében kér igazságot a haszontalanul kiöntött véért, s ott van Korniss Ferenczné Wesselényi Kata asszonyom, ki a fél-özvegyek követségében sirgeti a tatárabok szabadítását. Mögöttük Gellyén Gergelyné, meg Jármy Miklósné valami fátolyforma zászlót is visznek, — én nem tudom, de mintha ott láttam volna körülöttük az ebésfalvi Apaffynét, meg Béli Pálnét is, amaz okos Vitéz Zsuzsannát... Mondhatom Nagyságodnak, azért felette méltóságos a becsületes asszonyállatok sereglete; igen összetartanak és Barsay uram szép szóval ugyan oszlathatta őket, megint csak összegyalulódtak. Kemény Boldizsárné néznek, ki közepes idejű perszóna létere még igen szépen bírja magát, s kinek parancsoló személyétől szép renddel vesznek fel minden intő szótát. Én nem látam, de mondják: talpig erő gyászfiatola alatt ura kardját hordja a dereka körül...

— Asszony és kardot kőt? — tombol a Fejedelem, — lázad hát mindenkép ez a hálátlan ország? Mindenemet áldoztam érettük, igértém a rabok szabadítását és mégis okvetlenkednek a rendek, — még nekik áll feljebb? No megálljatok!

— De vegye észbe Nagyságod, — csillapítja Báthory Zsófia, — hisz emberek és vesztesek ők is!

— Eh, — indulatoskodik Rákóczy György, — én vagyok az ország, az én vesztességem az első!... No, bizony Kemény János uram is bölcsenben cselekedte volna, ha nem küld olyan okoskodó, lázító levelet a szolgáljával a rab-ságból...

A Fejedelemszony felkel az ágy mellől s ágaskodva pillant ki az ablakon:

— Ahol ép a Kemény uram Raduly szolgálja, megyen lóháton a tatár követtel, Szerim Mirzával, mennek nyilván az országgyűlésre! És mennyi temérdek népek somfordálnak utánuk, — mutogatnak Radulyra, a mért ő kegyelme is tatár kaftánban van...

Ő Nagysága daczosan emeli fel az öklét:

— Csak menjenek a rendek elé. Hamar, hadd diktálók tovább... Majd megantim én azokat a rendeket az ebek harminczadjára!

*

Petki István meg Mikés Mihály elmondtak egyet-mást a gerlai sokadalomból, de a való-ságban még sokkal kuruczabbul esett ott a dol-log. Nagyon viharos egy gyűlés volt az, úgy odabent, mint a csürnön kívül, melynek táját egyre lázadóbb indignációval árasztotta el a tömeg. A hatszáz feketetruhás asszony valóssággal ostromban állta körül az épületet és szakadatlan sirásuk csak annál jobban tüzte a hozzájuk csődülő sokaság nagyobb gyűrűjét. Bizony hangoslott a sok szigorú beszéd a Fejedelem személye ellen:

— Lám, mivé lettünk! Tündérország, — Asszonyország, imhol már Özvegyország Erdély!

— Persze királyosdira tetszett mennie Ő Nagyságának, ám az egyszer szakadt az ág a markában! Az ő kardja éle kopott el lengyelben, s mégis mi adjuk meg az árát?

— Eddig, a mint ő fújta, úgy kellett tánczolnunk, no de majd muzsikál most neki a török, meg a tatár!

— Bizony, ki találják ugratni a székekől gögös György urat...

— Eh, és ha úgy esnek? Inkább az újjunk ize, mint egész testünk veszzen!

— Ördög itéljen nyughatatlan felette, — de Isten szabadítsa tatárvasba esett véreinket!

Aztán a Trembowla előtti hazaszökést tárgyalta nagy boszúsan:

— Már akárhogy is, de igaz vezér a seregével marad, úgy-e sógor?

— Bizony, ha a Fejedelem ott marad, tán nem is megyen át rajtunk ez a keserves kár-vallás!

— Ám Ő Nagysága persze megérezte a tatár kanócz bűit, és...

— Igen, ott hagyta a magyart, mint Szent Pál az oláhokat.

— Kanóczbűz után sáfránybűz, — és érzi ezt Ő Nagysága. Mért nem mer ide a népe közé jönni?

— Igen, — mért nem alázta meg magát erre az országgyűlésre?

— Azt mondják: beteg...

— Hiszi, a ki hiszi!

— No én ugyan nem hiszem, te se komám, úgy-e?

Tholdalaginé, ki a jó Judithal, meg Warkochyval együtt szintén ott állt az ország özvegyei közt, kábultan hallgatta ezt az asszonyi sirásba vesző sok indulatos szóbeszédet. Neki száraz maradt a szeme; kisírta ő már minden könnyét Mihály után, eltemette őt... Minek is jött hát voltaképp ide? Istenem, a vízbehaló ember a habhoz is kap, és ő minden lemondása daczára se tudta még egészen agyon-ütni a benne fel-feltápaszkodó reményt. Hátha csuda történik és a Kemény uram mostan érkezett Raduly szolgálja tud valamit a férje életbenmaradásáról? Azt a szolgát leste volna ő, Radulyt akarta elfogni egy rövidke szóra. Mégse érkez a tatárakkal... A körülötte levő asszonyosságok szeretettel ölelték és vigasztalták. Főként a férfias erélyű Kemény Boldizsárné tudta erős szóval tartani benne a lelket. Nemes arezéli és római méltóságú hölgy volt az udvarhelyszéki vitéz főkapitány özvegye és szépen is csillapította Margitot:

— Ne emészszed magad, drágám. Él az urad, a mig csak valami bizodalmas embered halottan nem látta...

— Hiszen csak ne láttam volna! — sopánkodott Warkochy.

Kemény Boldizsárné kutatóan nézett végig a veres emberen. De nem felelt neki, Margit számára folytatta:

— Hej, szerencsés asszony vagy te, Margit lelkem, te még remélhetsz! Lásd, én nekem örökre befellegzett, én láttam az urat halottan, hazahozatván tetemet el is temettem, — és ime, mégis becsülettel viselem Istennek az ő nehézkedő kezét. Sőt van erőm hozzá, hogy a nálamnál szerencsésebb félözvegyeknek is a gondját viseljem. Mert országos deputációban vagyunk mi itt Kornissnéval és ne félj, ha, a mint látom, az urak eltanácskoznak is az igazságot, majd eszükbe juttatjuk mi, hogy a rabváltás az ő legelső kötelességük!

— Köszönöm, néném, — sügta Tholdalaginé, — oh, bár csak jönné már az a Raduly szolga! Hátha ő látta volna az urat...

— No, ahol jön már, — szolt Warkochy, — jön a tatárokkal, — majd megkérdem én tőle!

— Sohse fáradjon kegyelmed, — kiáltotta Keményné bizalmatlanul, — hisz most előbb

A «Tatárabság» című regényhez.
— Sohse fáradjon kegyelmed!

úgyis az ország színe elé mennek be... Majd beszélésze te vele, Margit lelkem!

Az ezernyi tömeg nyiladozott már messziről és látszott a farkoscsos tatárok czobolysüvege és széles sujtású krimi kaftánja. A szintén tatárba bujtatótt Raduly a Kemény János nagy peccétes levelét vitte a kezében és csak szomorúan integetett a feléje kapkodó kérdezősködőknek. Jobbján a már ösmerős Szerim Mirza lépdelt vörös szattyán csizmában és brokát palástja alatt pánczélingben. Kihívó mosolylyal magasan hordta a fejét és szinte gúnyolódva nézett farkasszemmel a tömeggel. Zúgolódott is a sokaság, pillanatra szinte veszedelmessé lett a hangulat, — az átkozódó asszonyok felé törtek s egy kurtanemes kardot rántott...

— Eb tatár!

Szerim Mirza gögösen állt meg. Arcza el-sötétedett és miközben korbácsával a csizmája szárát verdeste, csak ennyit mondott:

— Vigyázatok, — Szerim Mirza egy hajszáláért egész Erdély üstöke felé!

A tömeg dühöden némult el s a követség a sorfal közt ünnepélyesen vonult az országos csür kapuja felé.

(Folytatása következik.)

A VIDÁMSÁG HÁZA.

REGÉNY.

(Folytatás.)

Irta Wharton Edith; angolból fordította Schöpplin Aladár.

Jól el lesz látva! Ebben a pillanatban ez a sző Bart Lily füleiben késszólóbban csengett minden másnál. El se mosolyodott azon, hogy a gazdag örökösök egy óriási vagyon nem tekint többnek, mint védőföldének a szükség ellen: az ő lelke tele volt annak a látomásaival, hogy mit jelenthetett volna ez a védőföld ő neki. Dorsetné tüzúrásai nem fájtak neki, mert a saját öngúnyja mélyebbre vágott bele lelkébe, — senki sem bántotta jobban, mint a hogy ő bántotta magát, mert senki — még Trenorné se tudta bolondságának teljes nagyságát.

Ezeket a hasztalan tépelődéseket a háziaszony vonta el azzal, hogy félreszólította, mikor a luncheonfól fölkeltek és ezt sügta neki:

— Lily édes, ha nincs egyéb dolga, mondhatom-e Fisher Carrynek, hogy máma maga kocsizik ki a vasúthoz megvárni az urat? Négykor érkezik meg és tudom, hogy ő sze-

retne vele beszélni. Természetesen én nem bánom, ha az uram mulat vele, de véletlenül tudom, hogy egy párszor már jócskán megpumpolta, mióta itt van és hogy most annyira szeretne elébe menni, azt hiszem, megint kapott ma reggel egy csomó számlát. Úgy látszik, hogy a tartásdíjának nagyobb részét a más asszonyok férjei fizetik, — tette hozzá Trenorné.

Bart kisasszony az állomásra menet eléggé ráért eltűnődni barátinje szavain s azoknak ő reá való sajátosság vonatkozásán. Miért kell neki a miatt szenvedni, hogy egyetlen egyszer, néhány órára, pénzt kért kölcsön egy öreg nagybátyjától, holott egy olyan asszony, mint Fisher Carry, bántódás nélkül éldegélhet férjismérségeinek szíveségéből s ezek feleségeinek elnézéséből? Mindez azon az ostoba megkülönböztetésen fordul meg, hogy mit szabad tenni egy asszonynak és mit nem szabad egy hajadon lánynak. Persze, egy asszonynak sem illik pénzt kölcsönözni, de hát ez csak olyan bűn, a melyet a világ elítél, de mindjárt meg is bocsát és a mely, ha a magánboszú megbünteti is, nem kelti fel a társaság együttes fölháborodását. Lily számára ilyen alkalmatosságok egyszerűen ki vannak zárva. Persze, asszonybarátnőtől kérhetne kölcsön, egy-egy száz dollárt legfeljebb, — de ők készebbek voltak valami ruhát vagy csecebecsét adni és kicsit furcsán néztek rá, ha arra tett czélzást, hogy jobban esnék neki a pénz. Az asszonynak nem bőkezű kölcsönadók és azok, a kik közé sorsa őt vetette, vagy ugyanolyan helyzetben voltak, mint ő, vagy pedig nagyon is más volt a helyzetük, semhogy megérthették volna az ő megszorultságait. Tűnődéseinek végeredménye az az elhatározás lett, hogy visszamegy a nénjéhez Richfieldbe. Bellomontban nem maradhat a nélkül, hogy ne vegyen részt a bridgeben, és hogy más költségekbe ne keveredjék és ha folytatja őszi látogatásainak szokásos sorozatát, csak húzza-halasztja vele ugyanazokat a bajokat. Olyan helyzetbe jutott, a melyben a hirtelen visszavonulás szükséges volt — s az egyedüli olesó élet az unalmas élet. Másnap el fog utazni Richfieldbe.

Az állomáson úgy találta, hogy Trenor megvan lepetve s talán meg is könnyebbült, mikor őt meglátta. Átadta neki a gyeplőt, a mint nehezen leült mellé, elfoglalta az ülés jó kétharmad részét.

— No lám! — mondta Trenor, — Ugyan nagy ritkaság, hogy megtisztelt engem. Valami nagyon erősen föltett szándéka lehetett.

A délután meleg volt s a közzelét a szokott-nál is feltűnőbb tette Lily előtt, hogy Trenor milyen vörös és kövér és hogy a vasút füstje ráragadt verejtékező széles arczára és vastag nyakára, melyet feléje fordított. De észrevette Lily azt is kicsiny, ostoba szemének tekintetéből, hogy az érintkezés az ő frissességével és karcsúságával oly jól esik neki, akár egy pohár hűsítő ital.

Ez az észrevétel tette, hogy vidám hangon tudott neki felelni:

— Ritkán van rá alkalmam. Nagyon sok hölgy van itt, a kik elvitatják tőlem a szerencsét.

— Azt a szerencsét, hogy hazakisérjenek engem? Hát örülök, hogy ma maga győzött a versenyben. De tudom ám, hogy mi történt: a feleségem küldte magát. Úgy-e igaz?

Előfordult nála az egygyű ember ravaszságának egy-egy fellobbanása és Lily a karatlandi is vele nevetett azon, hogy így eltalálta az igazságot.

— A mint látja, Judy félti a legkevesébb és ebben igaza is van, — mondta Lily.

— Igazán? Akkor az az oka, hogy maga úgyse vesztegetné az idejét egy ilyen vén tuskóra, mint én. Nekünk nős embereknek be kell érniünk azzal, a mi jut a számunkra: a java mind azoknak az okos fickóknak jut, a kik szabadlábbon maradtak. Szabad rágyujtanom egy szivarra? Kutya kellemetlen napom volt.

Megállította a kocsi a falusi utca árnyában s átadta a gyeplőt Lilynek, mialatt rágyujtott a szivarjára. A tenyere alatt a gyufa lángja még pirosabbá tette puffadt arcát és Lily egy pillanatnyi undorral fordította el arcát. És mégis, akadtak nők, a kiknek Trenor tetszett! A mint visszaadta a gyeplőt, résztvevőn mondta:

A PORTA ORIENTALISNÁL KISIKLOTT TEHERVONAT MOZDONYA.

— Olyan sok vesződsége volt ma?
— De bizony volt ám!

Trenor, a kit ritkán hallgattak meg, akár a felesége, akár annak barátai, szokatlan élvezetet talált a bizalmas beszélgetésben.

— Maga nem is sejt, mennyit kell az embernek vesződni, hogy győzze pénzzel, a hogy nálunk a dolgok folynak.

Ostoraival a bellomonti földek felé suhintott, melyek dús hullámzásban terültek el előttük. Judynek fogalma sincs arról, hogy mennyit költ. Nem mintha nem telnék bőven, — szakította félbe magát, — de az embernek mégis nyitva kell tartania a szemét és fölcsipni minden szemét, a mit csak lehet. Az apám és az anyám úgy ültek a pénzükhöz, mint a tyúk a tojásain s jócskán félre is tették, az én szerencsémre, de a hogy most folynak a dolgok, nem tudom, hova lennének, ha itt-ott nem akadna egy s más jó alkalom. Az asszonyok azt hiszik, — azaz hogy Judy azt hiszi, nincsen egyéb dolgom, mint havonként egyszer bemenni a városba couponokat vadhálni, a valóság pedig az, hogy istentelen kemény munkába kerül a gépezetet mozgásban tartani. Nem mintha okom volna panaszkodni ma, — folytatta egy pillanatnyi hallgatás után, — mert ma is csinos kis fogást csináltam a Stepney barátja, Rosedale révén. Igazán, Miss Lily, rábeszélhetné Judyt, hogy legyen kedves ez iránt a fickó iránt. Kézd olyan gazdag lenni, hogy egy szép napon megvásárolhat valamennyiünket s ha Judy legalább néhány meghívna ebédre, mindenre rávehetném. Bolondul szeretne megismerkedni azokkal, a kik nem kívánják őt megismerni s ha valaki ilyen állapotban van, nincsen a mit meg ne tennie azért az asszonyért, a ki elsőül fogta pártját.

Lily habozott egy pillanatig. Utitársa beszédének első része belevágott gondolatainak egy bizonyos irányába, a melyek most durván megzavartattak Rosedale említésével.

— De hisz tudja, hogy Jack megpróbálta bejuttatni őt és lehetetlennek bizonyult.

— Oh, az ördögbe! Azért, hogy kövér és zsíros és mert olyan a modora, mint egy boltosnak! Nos hát, mondhatom, hogy a kiknek van eszük, hogy udvariasak legyenek iránta most, utóbb jól fognak vele járni. Nem telik bele néhány év és köztünk lesz, akár akarjuk, akár nem; akkor majd szívesen ad egy félmiliónos börze-tippet egy ebédért.

Lily elméje visszatért Rosedale tolakodó személyétől abba a gondolatkörbe, melyet Trenor első szavai hoztak mozgásba. Az az óriási, rejtélyes börzei élet — vajjon nem találhatná meg abban az eszközökben a kiszabadulásra mostani nyomasztó helyzetéből? Gyakran hallott nőkről, a kik ilyen módon szereztek pénzt barátaik útján: nem volt világosabb fogalma, mint a többi nőknek, az ilyen üzletek mibenlétéről s e fogalom homályossága mintha csökkentette volna visszasságát. Nem bírta magát elképzelni, semmi körülmények között, abban

a szerepben, hogy „tip”-eket facsar ki Rosedaleből, de itt van az oldalán egy férfi, a kiből megvan ez a becses alkalmatosság és a ki, mint legkedvesebb barátjának férje, majd nem testvéries benső viszonyban van vele.

Lelke mélyén érezte Lily, hogy nem erre a testvéries érzületre való hivatkozással lehet megindítani Trenort; de a helyzetnek illetően magyarázata segített elleplezni keservességét, ő pedig mindig vigyázott, hogy a látszatot fentartsa önmagával szemben is. Személyére való kényességének megvolt az erkölcsi egyenértéke és ha szemlét tartott a saját lelkében, ott is voltak zárt ajtók, melyeket nem nyitott föl.

A mint Bellomont kapuihoz értek, mosolygva fordult Trenor felé.

— Oly kellemes az idő, — nem kocsiakánánk még egy kicsit? Nem a legjobb hangulatban voltam egész nap és olyan megnyugtató, ha az ember egy időre távol marad az emberekől, olyasvalakivel együtt, a ki nem haragszik meg, ha egy kicsit unalmas vagyok is.

Oly bájosan panaszkodó volt, a mikor ezt mondta, oly bizalmasan fordult Trenor rokonszenvéhez, hogy ez azt szerette volna, ha a felesége látja, hogyan bánnak vele más nők, — nem az olyan vihartépett csatolovak, mint Fisherné, hanem egy ilyen lány, a kinek egy ily tekintetért akármelyik férfi odaadta volna az ingét is.

— Rosz hangulatban volt? Mi az ördögért lehetett roszkedvű? Talán a legújabb Douceturhájja roszul sikerült, vagy Judy megkoppasztotta este a bridgeben?

Lily sohajta ráta fejét.
— Ducetűről le kellett mondanom, a bridge-ről is, — ilyenekre nem telik nekem. Tulajdonképp semmire sem telik, a mit barátom csinálni szoktak s attól tartok, Judynek gyakran terhére vagyok, mert nem kártyázom többé és mert nem vagyok olyan finoman öltözve, mint a többi nők. Node maga is unalmasnak fog találni, ha sokat beszélek a bajaimról. Csak azért említem őket, mert meg akarom kérni valamire, valami igen nagy szívessegre.

Kereste a Trenor tekintetét s belsőleg elmosolyodott az elkedvetlenedésnek azon az árnyékán, a mely ebben észrevehető volt.

— Hát természetesen, ha módomban áll... Trenor elhallgatott s Lily kitalálta, hogy jókedvét elrontotta a Fisherné módszerére való emlékezés.

— Igen nagy szívesseget kérek, — mondta gyöngéden. — Tudniillik, Judy haragszik rám és én azt szeretném, ha maga kibékítené.

— Haragszik magára? Ugyan, bolondság! — Trenornak a nevetésén megérzett, mennyire megkönnyebbült. — Hisz tudja, mennyire szereti magát.

— A legjobb barátom s ezért esik roszul, hogy megharagítottam. De azt hiszem, maga is tudja, mit akart, hogy tegyek. Ráadta a fejét, szegény, hogy férjhez ad — férjhez ad egy nagy rakás pénzhez.

Egy kis zavarral hallgatott el és Trenor, hir-

telen felé fordulva, növekvő figyelemmel tekintett rá.

— Egy nagy rakás pénzhez? Isten ugyse, csak nem Gryceről van szó? Micsoda, ő róla? Nono, nem fogok erről beszélni, bizhatik bennem, csukva lesz a szám — de Gryce — uram Isten, Gryce! Judy igazán azt hitte, maga férjhez tudna menni ehhez a rettenő csacsihoz? De nem tudná megtenni, ugy-e? Hát kosarat adott neki s ez az oka, hogy kerekelt oldott ma a legelső reggeli vonattal?

Hátrahajolt, jobban befészkelődött az ülésen, mintha a saját éleslátásának vidító tudata még vastagabbá tette volna.

— Hogy az ördögbe hihette Judy, hogy maga ilyet meg tudna tenni? Én megmondhattam volna neki, hogy maga sohasem kezdene azzal a kis tejjel szájával.

Lily még mélyebben sohajtott.
— Néha azt hiszem, — mormogta, — hogy a férfiak jobban megértik egy nő gondolkodását, mint más nők.

— Némely férfiak, — már mint én legalább. Én megmondtam volna Judynek, — ismételte Trenor, újjongva a felesége fölött így képzeletben nyert fölényén.

— Gondoltam, hogy maga meg fog érteni, ezért akartam magával beszélni, — folytatta Miss Bart. — Én nem bírok belemenni ilyen házasságba, ez lehetetlenség. De másrészt nem bírok úgy élni, mint a többi magamfajta nők. Csaknem egészen a nénytől függök és ámbár ő nagyon jó irántam, nem ad nekem rendes költőpénzt. Legutóbb vesztettem a kártyán és nem merek neki szólni róla. Kifizettem a kártyaadósságomat, természetesen, de alig maradt aztán valamim egyéb költségeim fedezésére s ha tovább folytatom a mostani életmódot, borzasztó zavarokba jutok. Van valamiesek saját vagyonom, de attól tartok, roszul van befektetve, mert évről-évre kevesebbet jövedelmez. Annyira járatlan vagyok pénzügyekben, hogy nem tudom, vajjon a nénim bankárja, a ki az én pénzemet is kezeli, jól kezeli-e?

Egy pillanatra elhallgatott s aztán könnyedebb hangon folytatta.

— Nem akartam mindezzel kellemetlenkedni magának, de szeretném, ha segítene nekem megértetni Judyval, hogy én most nem élhetek úgy, a hogy a legtöbbben élnek a maguk társaságában. Holnap elutazom a nénemhez Richfieldbe s ott maradok az ősz végéig; elbocsátom a cselédemet és megtanulom magam javítani a ruhámat.

A bajban levő bájos leány e képre méltatlankodó morgásban tört ki a részvét Trenorból. Huszonnégy órával előbb, ha a felesége megkérdezte volna véleményét Miss Bart jövőjéről, azt mondta volna, hogy egy leány, a kinek költséges passziói vannak és nincs pénze, menjen férjhez az első emberhez, a ki útjába botlik. De a mikor a beszéd tárgya oldalán volt s a rokonszenvét kérte, érezte vele, hogy ő jobban megérti, mint a legjobb barát-

női. — kész lett volna megesküdni, hogy az ily házasság istenkáromlás volna és hogy neki, mint becsületes embernek, kötelessége megtenni mindent, a mit tehet, az ily leány önzetlenségének támogatására. Ezt a benyomását csak erősítette annak a tudata, hogy ha férjhez ment volna Grycehez, hízélgés és helyeslés vette volna körül, holott miután nem akarta magát feláldozni a pénzvágynak, magának kell viselnie ellenállása minden költségét. Az ördög vigye el, ha meg tudta találni a módját, hogy kiségitse az efféle zavarokból az olyan hivatásos szívcsoot, mint Fisher Carry: bizonyára tehet legalább annyit egy leányért, a ki legnemesebb érzelmeihez appellál és a ki egy gyermek bizalmasságával panaszkolta el neki bajait.

Trenor és Miss Bart együtt kocsiakáztak jóval napnyugta után s mielőtt végét vetették volna, Trenor sikerrel kísérlette meg bebizonyítani, hogy ha csak Lily megbízik benne, szép kis összeget tudna csinálni a számára a nélkül, hogy vesztélyeztetné csekély tőkéjét. Lily sokkal járatlanabb volt a börzei dolgokban, semhogy megértette volna technikai magyarázatait, vagy hogy észrevehette volna, hogy

LETARTÓZTATOTT TÜNETŐ.

EGY SZOCZIALISTA NŐ ELFOGATÁSA.

VÉRTESER ŐRSÉGE A PLACE DE LA RÉPUBLIQUE-EN.

MÁJUS ELSEJE PARISBAN.

A VELENCEI KALMÁR.

A Nemzeti Színház reprise.

A tervekben egy kis csalafinta van. Az a homály, a mely a pénz-miveletet borította, fátlyolt vetett az ő saját zavarára is s az általánosságok felhőjében reményei szétterjeszkedtek, mint ködben a lámpafény. Ő csak annyit értett meg, hogy szerény kis tőkéje megszorozódhatik kockázat nélkül s az a biztonság, hogy ez a csoda rövid idő alatt végbe fog menni, hogy nem esnek közbe a bizonytalanság kinos időközei, levette lelkéről az aggályoskodás nyomasztó terhét.

Megint érezte terhének megkönnyebbedését s vele visszatért elfojtott aktivitása. Miután pillanatnyi bajai el voltak riasztva, könnyű volt elhatároznia, hogy soha többé nem keveredik ily szorultságba s miután a takarékoskodás és az önmegtartózkodás szüksége hátrább vonult az előtérből, készen érezte magát, hogy szembe nézzen minden egyéb követeléssel, a melyet az élet támaszt vele szemben. Még az a kis kellemetlenség is, hogy Trenor közelebb simuljon hozzá és a kezeit biztatólag rátegye az ő kezére, csak egy pillanatnyi borzongó húzódozásba került. A számítás arra volt alapítva, hogy Trenor azt higgye, hirtelen, számítás nélküli impulzusból fordult hozzá, iránta érzett rokonszenvének biztatására. S a férfiakal való bánás hatalmának feltűnt tudata, míg egyrészt megvigasztalta megbeszett hűségét, egyúttal elhomályosította annak a követelésnek a gondolatát is, a melyet esetleg Trenor — magaviseletéből ítélve — táplálhat iránta. Trenor egy durva, együgyű ember, a ki bármennyire adja is a ház urát, csak számfeletti alak abban a költséges látványosságban, a melyet az ő pénzén fizetnek ki. Egy ügyes leánynak bizonyosan könnyű lesz őt a hűségénél fogva vezetni s lekötözöttségben tartani.

(Folytatása következik.)

pajkos bohózatát. Sőtét, vigasztalan hangulatot kell éreztetnie Skylock, a zsidó uzsorás történetével, a ki egy font húst akar kivágnatni, fizetéképtelen adósa testéből. A regék fantasztikus hangulatát kell keltenie Portia történetével, a ki arany, ezüst és ólom ládikát állít kéri elő s csak ahhoz megy nőül, a ki a három ládika közül helyesen választ. Végül dévaj és csintalan kedvet kell támasztania a jegy-gyűrű történetével, a melyen a férfiek oly könnyen túladnak.

Shakespeare eredeti szövegében a különböző elemek tarka keverékben vonulnak fel s minden színváltozás más-más mese és hangulat szálát szövi tovább, úgy hogy borzalmas, romantikus és bohózos részek egyre váltakoznak. A nemzeti színház mostani rendezése teljesen ellért Shakespeare e módszerétől. E rendezés legfőbb jellemvonása, hogy a sok színváltozás lehető elhagyásával egy-egy történetet úgy szolván egyfolytában játszatott végig. Így jóformán egyfolytában láthattuk az uzsorás történetét: mint kér tőle kölcsönt Antonio, mint szerződik vele az uzsorás, mint játsza ki Shylockot leánya, Jessica, mint lopja el apja pénzét, mint szöki meg a keresztény ifjával, Lorenzóval stb. Ha-

sonlókép egyfolytában láthattuk Portia történetét is, a lánykérők sorában való felvonulását, a marokkói herceg kudarcát az arany ládával, az arragóniai herceg pórul járását az ezüst ládával s végül Bassanio szerencsését az ólommal. A jegygyűrű bohózos epizódja sem szenved a rendezésben megszakítást.

Ily módon a rendező ugyan kikerülte a sok színváltozással járó szakadozottságot, de teljesen ellentétbe jutott a költővel, a kinek célzatait ennyire semmibe venni talán mégsem szabad. Shakespeare nem véletlenül keverte össze a különböző hangulatokat és jeleneteket. Maga legjobban tudván, hogy műve nem egységes, hogy minden története külön-külön tökéletes: úgy akarta az egészet tetszetőssé tenni, hogy borzalmas jelenet után ábrándosat vagy bohózosat tett s e tarka keverékek elnyitette Shylock rémes históriáját. — A rendezés mostani alakjában mintha csak fel akarná tártani a mű szerkezetének fogyatkozásait, élesen emel ki minden történetet, s kirívóvá teszi a különböző mesék laza összefüggését. A három ládika története meg épen — mivel minden részlete egyúvé kerül — vontatottá és fásasztóvá válik. Shylock története pedig, java része egyfolytában kerülve színe s megfosztatván a közbenott fantasztikus Portia-jelenetektől, még borzalmasabb lesz s még erősebben érezhető, hogy e kegyetlen ember, a ki előbb már-már félelmes hatást keltő tragikus hősnékné indult, végső gyáva meghunyászkodásában mennyire következtetetlen alak. — De ha a mű szerkezetének átalakításáért a színházat nem illetheti is dicséret, el kell ismerni, hogy a mi a rendezést díszít, a díszletek és kellékek valóságosságát, a csoportok festői hatását illeti, az est valóban a színház legsikerültebbjei közé tartozott.

A színészek helyzete klasszikus műben egyre nehezebbé válik, — a mi most is kitért. A ma

Jerôme Robert fölvétele.

AZ ORSOVAI VONALON, A PORTA ORIENTALIS MELLETT KISIKLOTT TEHERVONAT.

A MARGIT-RAKPART VIZ ALATT.

divatos realiztikus, verisztikus vagy naturalisztikus játék-modort ugyanis egyre hevesebben sürgetik a modernség hívei s a színészek ez ostromnak engedve, immár nemcsak a mai termékeket, hanem a régi klasszikusokat is könnyed társalgó, gyorsan beszélő módon igyekeznek játszani, hogy minél természetesebbnek lássanak. Pedig úgy nekik, mint a modernség híveinek meg kellene gondolniok, hogy minden költői alkotásnak más-más előadási styl felel meg s irányadó e tekintetben csak a költő czélzata lehet. Érdekes, sőt részleteiben értékes alkotást nyújt *Ivánfi*, a ki Shylockját különösen kitűnő maszkkal s az indulat kitöréseiben nemesebb izléssel ábrázolta. Mellette *Mihályfi* Antóniója és *Beregi* Bassaniója érdemelnek kiváló elismerést. *Hegyesi* mint *Portia*, *Paulay* mint *Jessica* szintén zajos tapsot arattak. Egy epizódban *Gabányi* és *Rózsahegy* kacagattak meg a közönséget. Végül dicséret illeti *Radó* Antal kitűnő fordítását.

Palágyi Lajos.

LEÁNY HEGYE.

(Dealu fati.)

Brádtól délre, Alsólunka községgel átellenben, az aranytermő rudai hegyek felé, emelkedik magánosan egy meredek hegyorom. Leány

A FILATORI-GÁTNÁL.

A DUNA ÁRADÁSA BUDAPESTNÉL, MÁJUS ELSŐ NAPJAIBAN.

hegyének hívják. A míg a szekér lassan dőcögött a göröngyös úton, az öreg fuvaros elmagyarázza utasának a hegy nevének eredetét.

— Régen-régen — mondá — olyan régen, hogy még nagyapánk nagyapjai is csak hirtől halották, élt itt lent a faluban egy csodálatos szépségű leány. Olyan szép volt, hogy olyat sem azelőtt, sem azután nem láttak, sem itt, sem másutt a világon. Mondották is mindegyre, hogy ha a király ide jönne és meglátná, bizonyosan feleségül venné. Ő még erre is azt felelte, hogy még a királyhoz is csak akkor menne, ha neki is megtetszenék a személye és aranytálon hozná a gyémánt jeggyűrűt. Olyan kevély volt a szépségére.

A királynak azonban nem akadt útja erre felé; csak a vidéken terjedt el mind messzebb-messzebb a csodálatos szépségű leánynak híre.

Jöttek is mindenfelől a legügyesebb és legvagdasabb legények, és a ki csak ránézett, oda vesztette az egész lelkét. De a kevély leánynak egyik sem kellett. Kikacagta őket; csúfot űzött belőlök. A ki őt el akarja nyerni, ne legyen alábbvaló se a hajnalnál, se a csillagnál.

A legényeket emésztette a szégyen és a szerelem. Összeegyezték egymás közt, hogy a kevély leányt elrabolják és csúfítá teszik.

Meghallotta ezt a családja is, s apja, bátyjai, sógorai, rokonai mind készen állottak, hogy megvédelmezzék.

ELÖNTÖTT UTCÁK Ó-BUDA KÜLSŐ RÉSZÉN.

Sokszor fel kellett ugrálniok éjszakánként, s dorongot, fejszét, vasillát ragadni, hogy az ólálkodó legényeket elriaszassák.

Többször össze is csaptak és a leánynak egyik legkedvesebb bátyja belehalt a verekedésbe.

A család belátta, hogy nem maradhat így tovább a dolog. A leánynak férjhez kell menni. Válasszon akárkit, de férjét kell választania.

— Jól van — mondá — meglesz, csak gondolkozási időt kérek vasárnapig.

Vasárnapra összegyűlt a legénység és a család. A kevély leány legszebb ruhájába öltözött s úgy lépett ki, mintha angyal hirdetné az ítéletet.

— Ha már meg kell lenni — mondá — férjhez megyek; de a kinek kedve van reám, annak meg kell érdemelnie. A ki felvesz itt helyben a vállára és egyhuzamban egyenesen kivisz annak a hegynek a tetejére, annak ott nyomban ujjára húzom a mátkagyűrűt; alább két lépéssel sem. Isten engem úgy segítjen!

A legények egy része meglógatta a fejét és félrevonta a vállát; mások csúfondárosan felkacagtak. Hiszen arra a hegyre egyenesen még a magános ember sem tud felmenni, csak úgy, ha a kecskék nyomait keresi, kerülgeti.

De Stefán vállalkozott.

Magas sugar legény volt, hajlékony, mint az ifjú szálfa és könnyű járású, mint a zerge.

Ő már el volt szánva a halálra is, ha ezt a gyönyörű teremtetést meg nem kaphatja.

Felvette a vállára és vitte.

A többiek csodálkoztak és irigykedtek. Akadt egy-kettő, a ki most már azt állította, hogy ő is megtette volna, de Stefán elejébe vágott. Mások azt mondták, hogy mégsem lesz ennek jó vége.

A legény pedig haladott biztos, könnyű lépésekkel. De nehezekké és bizonytalanakká váltak a lépések, a mint a meredeken kellett felhatolni.

A leány érezte a legény lépéseinek lassabbá és bizonytalanabbá válását, hallotta lélekzetének nehéz zihálását és csodálatos érzés járta át lelkét. Aggódni kezdett érte és úgy érezte, hogy senki másé nem tudna lenni ebben az életben, de ezt szeretné egész lelkéből.

Sok habozás után megszólalt:

— Stefán, nagyon elfáradtál! Tégy le és pihenj meg. Nem bánom aztán, ha saját lábamon megyek fel én is. A mátkagyűrűt mégis oda adom a tetőn.

— Nem lehet — mondá Stefán — mert megesküdél, hogyha két lépés hiányzik a tetőtől, akkor sem adod át a gyűrűt. Nekem pedig meg kell nyernem téged, mert ha elveszítenék, úgy is meghalok. És küzdött fölfelé tovább.

A leány pedig buzgón, forrón imádkozott, hogy az Isten bocsássa meg az ő nagy bűnét és tartsa meg neki ezt az édes legényt.

Reménység és aggodalom váltakoztak lelkében, mert a tetőhöz egyre közelebb értek, de a

AZ ESZTERGOMI VASÚT TÖLTÉSÉNél.

MENTÉS Ó-BUDA KÜLSŐ RÉSZÉIN.

Stefán lépése is egyre bizonytalanabbá vált; verejték verte át minden tagját.

Végre mégis kijutottak a tetőre.

A leány sikoltott örömeiben és leugrott kedvese válláról. A fiu melléje roskadt és elterült egész hosszszában. Őlébe vonta fejét és törölte, csókolt; kivette kebeléből a gyűrűt és ujjára húzta; meg is csókolt a gyűrűs kezét.

De Stefán nem szólott és nem mozdult; orrán, száján ömlött a vér. Szemeit is csak egyszer tudta fölemelni a drága leányra; azzal becsukta örökre. Meg volt halva.

Mikor harmadnapig sem érkezett hír felőlök, egyik bátyja utánok ment. A leányt akkor is azon ülőhelyében találta, ölében az édes halott fejével. Össze-vissza beszélt mindenféle zavaros dolgokat: hogy csend legyen, mert alszik az ő kis babája. Nem lehetett elmozdítani onnan. Sikoltott, karmolt, ha csak közeledett is a bátyja.

Mikor újból kimentek többen, halott volt ő is. De a szép legény feje akkor is ölében feküdt. Ott temették el őket a tetőn, közös sirba.

Azóta hívják a hegyet Leány hegyének.

Réthy Lajos.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET

Pásztor Árpád új versei. *Pásztor Árpád* a reflexiók költője, nem az érzés színes hulláma sádjá meg verseinek tartalmát, hanem az agy forrongó

UTÁSZ-KATONÁK DEREGLYÉJÉ.

A DUNA ÁRADÁSA BUDAPESTNÉL, MÁJUS ELSŐ NAPJAIBAN.

eszméi s a megindulás, mely költésre illeti, nem közvetlenül a szívéből indul ki, hanem az elméből hatol le a szívre, hogy a költészet fényét kapja tüzeiben. Számára nem a kifejezés formája a lényeg, hanem az anyaga. Igazi tiszta líra ritkán csendül meg húrjain, neki reflexióra van szüksége, gondolat, a mely hangulatot keltsen benne, lelkesítse vagy bánatba ejtse — s aztán ezt a hangulatát, lelkesedését vagy bánatát írja meg. Innen van versei nagy részének — hogy úgy mondjuk — publicisztikai jellege; azok az eszméramlatok, politikaiak és társadalmiak, melyeket a mai napok fölvetnek, lépten-nyomon belecseengenek költészetébe és tárgyakat, szempontokat, sőt érzéseket is sugallnak neki. Ez magában nem volna baj; a politika mint mindennapi pártharcok egymással való ütközése, kétségkívül nem méltó a költő tollára, mert neki a mai nap színvonalán felül kell állania, magasabb, emelkedettebb szempontból tudja — a pártharcokba nem elegyedve — nézni a nap eseményeit, sub specie aeternitatis: akkor művészi dolgot művelhet. A baj az, hogy *Pásztor Árpád* gyakran leszáll a költő magas piedesztáljáról és verses publicistává lesz. Lelkét a szocializmus kapta meg, a verejtékesen dolgozó és nyomorban élő nép szenvedése, harca a jobb létért, a munkának és a munka gyümölcsének igazságtalan elosztása a társadalomban. Ebből a megindulásból egy pár emelkedeti hangú, szép verse fakadt, melyek a javához tartoznak annak a szocialista-ízü költészetnek, melyre egy-két év óta ifjabb és legifjabb költőink rávetették magukat. De támadt ebből a tárgyból egy csomó

olyan verse is, alig egyéb versbe szedett közepes vezércikknek is épen ezért kellett volna érdekelni olvasókat. Mért nem hagyta ki a költő kötetéből ezeket a gyöngyöket, melyek szülőanyja, a zsurnalizmika szükséglete, nem pedig a költői ihlet? Ezzel a kötet csak terjedelmére lett volna kisebb, értékre és hatásra nagyobb lett volna. A legjobb verseknek a hatását is rontja, ha az előtte való lapon ugyane szerző száraz, lapos dolgát olvastuk vagy a következőt olvasni fogjuk. Van azonban a kötetben egyéb is, nemcsak szocialista-vers, van egy ciklus külföldi utazások emlékeiből és egy másik, a mely közelebb áll a tisztá lirához, a melynek különböző hangnemből írt darabjaiban magát a költőt látjuk fájdalmaival, borongásával, önmagába való elmélyülésében. Érdekes, hogy a külföldi utazásokon majdnem kivétel nélkül a kultur-dolgok érdeklik a költőt, a természet legfeljebb ha mint staffage, mint hangulatkezelő elem szerepel bennük. Általában a természettel csak ismeretségben van, nem közvetlen, benső viszonyban. Ezt csak konstatació, nem pedig megrovás képen mondjuk, mert Pásztor Árpád költeményeivel nem egy kedves, tartalmas perczet töltöttünk a egyik-másik darabjára még sokáig fogunk emlékezni. Régebbi költeményeikhez képest ez a mostani nem jelent változást, egyénisége, dolgozásának módja ugyanaz maradt, — sajnos, nyelve sem sokat nyert színen és erőben — de felfogásának mélysége, hangjának férfassága fokozódott. Főképpen, ha van benne érzék költői dolgok iránt, sohasem bánja meg, ha ilyen verseket olvasott.

A „Budapesti Szemle” májusi füzeté első helyén *Angyal* Dávidnak magvas akadémiai felolvasását közli gróf Széchenyi István történeti eszméiről. A jeles tanulmány érdekes új szempontokat ad a nagy magyar államférfi világgélfogásának megértéséhez. A továbbiakban *Nagypárnyú Fekete Gyula* tárgyalja a sztrájkján büntetőjogi vonatkozásait, *Jóbb Lajos* a szocialista erkölcsöt fejtegeti, *Hegedűs Pálnak* III. Napoleon szabadelvű császárságáról szóló terjedelmes dolgozata folytatódik. A szépirodalmi részben *Jókai Lajos* „Ötven év előtt” című novella-ciklusából a második közműment kapjuk, továbbá *Lévny József* egy bájos költeményét „Egy fiatal leánykának” czimmel és *Thaly Lorántnak* egy Hugó Viktor-fordítását. Egy zenei cikk *Habaynak* „Lavotta szerelme” című operáját bírálja, *Bécsard Lucien* pedig *Anatole France* szkeptizmusának a görög szellemhez való viszonyáról szól. Az „Ertesítő” rovat gróf Széchenyi István munkáinak új kiadását, Hedin Sven útleírását és egy francia írónak a mai olasz irodalomról szóló könyvét ismerteti. A „Budapesti Szemle” *Gyulai Pál* szerkesztésében s a Franklin-Társulat kiadásában jelenik meg minden hó elején; előfizetési ára fél évre 12 korona, egyes szám ára 2 korona.

Bazsalikom. Ez a czíme annak a verses regénynek, melylyel *Erdélyi Zoltán* elnyerte az Akadémia Nádasy-díját. Most már másodikban kapja e nagy kitüntetést, az első pár év előtt „Vesztett boldogság” című verses regényéért ítéltek neki, melyet annak idején a mi lapunk között először s a mely könyvvalakban verses munkánál szokatlanul sok olvasóra talált. Tudunkkal *Erdélyi* az egyedüli költő, a ki kétszer kapta a Nádasy-díjat, a melyet egyáltalán ritkán szokott az Akadémia kiadni. A „Bazsalikom”, a mennyire a bírálói jelentésből kivenni lehet, változatos hangulatú munka, egy itthon tönkre jutott s boldogulni Amerikában sem tudó magyar ember történetét mondja el, a ki hazához a honvágy, melyet egy cserép bazsalikom keltett fel benne. Kedves téma, hálás is annak, a ki költői érzéssel fog bele s az Akadémia bírálói, ha nem tudnák is eddigi műveiből, arról biztosítanak, hogy *Erdélyiben* ez a föltétele megvan.

Erzsébet királyné emléke. Báró Forster Gyula, az Erzsébet királyné emlékszóba ügyében alakított országos bizottságból kiküldött albizottság elnöke egy igen szép kiállítású füzetben kiadta az e bizottsághoz betérjesztett jelentését. A gondosan összeállított munka összefoglalja mindazt, a mi az emlékmű felállítására eddig történt: az országos bizottság szervezkedését, a szoborra begyűlt adományokat, a kétszeri pályázatot és ezek eredményeit. Van a füzetben 29 érdekes kép is: az eddigi pályázatok díjakat nyert pályatervek fényképmásolatai. A füzet a Hornyánszky Viktor czégnél jelent meg.

Aquáriumi tanulmányok. Nálunk, a hol ma sincs még a tudomány és a nagyközönség igényeinek megfelelő aquárium, jó szolgáltatásokat tehet *Krenedits Ferencz* ily című kis könyve. Jó források nyomán, népszerű formában azokat az ismereteket akarja közölni, a melyek egy aquárium látogatásának hasznosságánál előismeretül szükségesek. Beszél az aquáriumi keletkezéséről, a hal életéről, a szoba-aquáriumokról, aztán sorra veszi az egyes szabványos halfajtákat, megismerteti sajátosságaikkal, éltet módjával és föltételeivel, aztán az aquáriumi segédeszközökről, az aquáriumi halak etetéséről, betegségeiről, ellenségeiről szól s a végén ismerteti a nevezetesebb tengeri zoológiai állomá-

sokat és aquáriumokat. Nem lép fel az eredeti tudományos kutatás igényeivel, csak az ismeretek népszerűsítője akar lenni s ezt a kitűzött feladatát becsületes igyekezettel és sok ráteremtéssel tölti be.

Székelyföld. A székely emberek nagylokál-patrióták, odahaza igazán gyönyörködni tudnak vidékük szépségeiben, népük érdekességeiben s általában el lehet mondani, hogy náluk az intelligencia szorosabb közösségben él a néppel, mint az ország legtöbb más vidékén, erősebbek a közös kapcsolatok, élénkebben élnek még a régi hagyományok. Székely ember speciálisan székely marad akkor is, ha íróságra adja magát, — a hány valamirevaló munkást kapott onnan délkeletről az irodalom, mindmégannyin meglátjuk a származása, mindmégannyin legjobban a székelység életét igyekezik művésziileg feldolgozni. S a kik otthon maradnak köztüktől, azok is töltik telhetőleg táplálni igyekezik a székely-kultuszt. Így tesz *Fülei Szántó Lajos* is, a ki most egy kötet verset adott ki „Székelyföld” czimmel. Majd csupa olyan vers van benne, a mely a székely föld és nép motívumait dolgozza fel, több szeretettel ugyan, mint igazi költői hívással, de szándékaiban és törekvéseiben kedvesen. A versek írója ezzel a munkájával is részt kíván venni abban a propagandában, mely pár év óta több-kevesebb sikerrel folyik a székelység társadalmi és gazdasági bajainak orvoslásában. Ez a hazafias szándék a verseinek költői tartalmauknál meszebb menő értékét.

Iparosok olvasótára. Azok között az irodalmi vállalatok között, a melyek a magyar iparos szellemi színvonalának emelésére törekednek, esendőben, de nem hatástalanul dolgozik az ily című vállalat, melyet *Mártonfy Márton* szerkeszt s mely ma már a XIII-ik évfolyamát éri. Most is két igen derék népszerű füzet jelent meg benne. Az egyikben *Gondos Sándor* ismerteti a *világiparnak* a mai világban rendkívül bonyolultmá vált szövevényét, megismerteti azzal a nagy átmennel, mely az ipar szervezetének régi formáiból, a czéhrendszerből és kézműiparból átvezet a gyári termelésre, aztán a munkásságot tárgyalja, majd statisztikai adatokban világos képet ad a magyar iparról, tárgyalja az iparfejlesztés eszközeit s végül az ipari termékeknek a világpiacokon való helyzetét. A második füzet *Pap János* műve s a különböző agyagáruk gyártásáról szól, megismertette az iparnak és műiparnak ezt az ágát a legegyszerűbb téglaféltől kezdve a legfinomabb művészi ágakig, mindegyikben elmondva a technikai eljárásokat s a kész termékek felhasználását.

Bibliai tanulmányok. A protestáns theologiai tudomány jeles művelője, *Radácsi György* sárospataki professzor egy kötetben összegyűjtve kiadta hat bibliai magyarázati tanulmányát. Valamennyi ótestamentumi kérdésekkel foglalkozik. A tanulmányok nagyobb időközökben készültek, de valamennyi széles látókörű gondolkozásra vall; kritikájukban megbízhatók, az irodalom beható ismeretével s eredeti felfogással vannak irva; mindenképen színvonalán állanak a mai tudományok. A kis kötetet, melynek folytatását is igéri, egykori mesterének, az elhunyt *Mitrovics Gyulának* ajánlotta a szerző.

A hit temploma. *Könyves Tóth Kálmán*, az ismert író, a magyar kalvinistáknak egyik legjelesebb egyházi szónoka, egy új kötet egyházi beszédet adott ki, a melyben 29 különféle alkalomra s különféle tárgyakról mondott beszéd foglalatik. Valamennyit jellemzi a tartalom emelkedettsége, nemes eszmékben való gazdagsága s az előadás egyszerű emelkedettsége és irodalmi színvonala.

A polgári perjog tankönyve. *Falcsik Dezső* pozsonyi jogakadémiai tanár új tankönyvet adott ki a polgári perjog köréből. A terjedelmes munka a joghallgatók és jogi vizsgálatokra készülőknél igényeikhez mérten adja a nagy anyagot négy részre osztva: az elsőben bevezetőül az általános elméleti fogalmak vannak előadva, a második rész a perelőfeltételekkel foglalkozik, a harmadik a rendes, a negyedik a sommás eljárást tárgyalja.

Új könyvek:

Új versek, írta Pásztor Árpád. Budapest, Szilágyi Béla könyvkereskedése; ára 3 korona.

Aquáriumi tanulmányok, írta Krenedits Ferencz. Budapest, Pátria részv. társ.; ára 3 korona.

Székelyföld, írta Fülei-Szántó Lajos. Székelyudvarhely, Betegh Pál és társa nyomdája; ára 2 korona kötet 3 korona.

Iparosok olvasótára. Szerkeszti *Mártonfy Márton*. XIII. évfolyam 1—2 szám: A különböző agyagáruk gyártása, írta *Pap János*, 5—6 szám. A világipar; írta *Gondos Sándor*. Budapest, Lampel-Wodianer részvénytársaság; ára mindegyik füzetnek 1-20 korona.

Bibliai tanulmányok, írta Radácsi György Sárospatak, a ref. főiskola betűivel; ára 2 korona.

A hit temploma. (Új folyam) III-ik kötet. Egyházi beszédek. *Irta Könyves Tóth Kálmán*. Debrecen, a szerző tulajdona; ára 3 korona.

Boldogság. Keresztény szocialista dráma. *Irta Erdősi Károly*.

A polgári perjog tankönyve. (Magyar polgári törvénykezési rendtartás). *Irta dr. Falcsik Dezső*. Budapest, Politzer kiadása; ára 8 korona.

Vendetta; regény, írta Eller Carit. — Barington Diana, regény, írta *Crocker M. B.* Budapest, Singer és Wolfner kiadása. (Egyetemes Regénytár); ára kötetenkint 1 korona.

Humorveszek, írta Kovács Miklós. Veszprém, Pósa Endre könyvnyomdája; ára 1-20 korona.

Virágmesék; írta Péterfy Tamás. Drippei Klein Béla rajzaival. Budapest, Pátria részv. társ.; ára 1 korona.

HALÁLOZÁSOK.

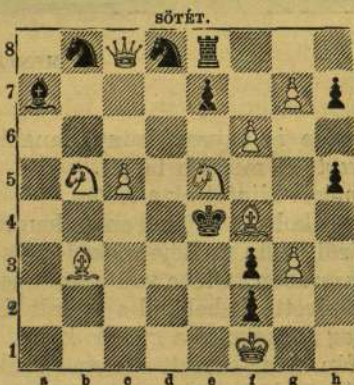
Elhunytak a közelebbi napokban: **ILLÉS NÁNDOR** m. kir. főerdőtanácsos 72 éves korában Palánkán. — **TATRASI TATROSSY MÓR** földbirtokos, megyebizottsági tag 55 éves korában Désen. — **ASZTALOVSKY LAJOS** állami iskolai tanító 47 éves korában Piski-telepen. — **LUX EDE**, a Deák-téri ág. ev. nép- és polgári iskola tanítója 63 éves korában 41 évi buzgó szolgálat után Budapesten. — **BARACSKAI SZÓTS ARTUR** Fejérvármegye nyug. főjegyzője 58 éves korában Székesfejerváron. Az elhunyt 30 év keresztül nagy tudással és buzgósággal szolgálta a vármegyét. — **PUNGOR GYULA** tanár, a Magyar Ornitológiai Központ érdemes titkára, az ismert természettudós, Zelenikában, Dalmátországban. — **ZAHAR ISTVÁN** dr. horvát képviselő, Strossmayer és Staresevic politikájának egyik legkitartóbb híve 69 éves korában Zágrábban. — **KÓVÁRI KAFFER BÉLA** lapszerkesztő, a vidéki sajtó régi érdemes munkása Szombathelyen. — **STRASSNY KÁROLY** dr. fővárosi orvos 30 éves korában Budapesten — Nagybafalvi és felső-lehotai **ABAFFY ÁGOST** földbirtokos, Arva vármegye volt főispánja és országgyűlési képviselője, 77 éves korában Felső-Lehotán. — **HUNYADVÁRI ARÁNYI ÁRPÁD** dr. egyetemes orvostudor, székesfővárosi kerületi orvos, 56 éves korában Budapesten. — **BUKOVINSZKY IMRE**, az abaújszéki takarékpénztár pénztárnoka, 67 éves korában Szikszón. — **IFJ. MIKLÓS** Izidor dr. Szabadka szab. kir. város kerületi orvosa, m. kir. állami mencedék-hely orvosa stb., 45 éves korában Szabadkán.

ÖZV. WÁGNER ENGELBERTNÉ, szül. Weisz Franciska 74 éves korában Budapesten. — **MISKEI MONOSTORI THASSY ÁRPÁDNÉ**, szül. giczei Giczey Ida életének 39-ik évében Budapesten. — **ÖZV. MUNKÁCSI BARBASSY JÓZSEFNÉ**, szül. Öváry Ilona 54 éves korában Miskolcson.

SAKKJÁTÉK.

2535. számú feladvány. Blake F.-től Liverpool.

(Az „Aftondblad” 6. feladványversenyén az első díjat nyerte).

Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

A 2527. sz. feladvány megfejtése Kintzsig Róbertől.

Világos. Sötét.
1. Bc4-a4 --- c5-c4
2. Hf7-d6 --- c4-c3
3. Hd6-c4 --- Kf4-c4
4. Hc4-c3 f matt.

Helyesen fejtették meg: Merényi Lajos. — Geist József és Stark Vilmos. — A „Budapesti Sakk-kör.” — A „Budapesti III. ker. Sakk-kör.” — Ludányi Antal. — Wyschogrod Pál (Budapest). — Németh Péter (Csopöny). — Kintzsig Róbert (Pakert). — Müller Nándor (Szombathely). — Nyárási Agnes (Szeged). — Hofbauer Antal (Lipótvár). — Szabó János (Bakony-Szentlászló). — A „Győri Sakk-kör.” — Székely Jenő. — Mészey József (Győr). — Szopók Árpád (Környedbánya). — A „Zborói Társaság.” — A „Kálóczi Katolikus-kör.” — Vöröcs Miklós (Zirc). — Ifj. Hubay Bertalan (Budánjfal). — A „Dunaoldali Egyenlítői kör” (Dunaoldali). — Barcsa Mihály (Biharudvari). — Csolnoki István (Hajdúhadháza).

Szerkesztői üzenetek.

Lugubre. Hangulatos, semmit mondó apróság, olyan mint a szappanbuborék: színes és azonnal szét-pattan, még nyoma se marad.

Pusztai rege. Öreg hangulat. Mind a kettő figyelemre méltó dolog, a gondolat bennük kétségkívül költői, a kifejezés némely fogatékosságain, főleg a nyelv érdes, nyers voltán múlik, hogy nem közölet-hetők. Talán más valamivel több sikere lesz.

Lasciate. Nem szeretjük az ilyen „utánérett” dolgokat, a mikor az egyik költő tovább pengeti a másik, nagyobb költő gondolatát, a mely pedig úgy legerősebb és legigazabb, a hogy eredetileg meg van írva. Egyébiránt a vers kissé zavaros is s a nyelve sem elég erőteljes.

Kód. Nem tudta költőileg kifejezni, a mit a lelkében érzett, pedig ez költői dolog volt; verse egy költő szívvel, de a köznap ember tollával van írva.

Élet. Pasztában. Az erdei tó. Szívesen bemutatnánk egy pár jobb német költőt a modern nemzedékből, de jobbnak kellene lenni a fordításnak. Az egyes darabok sincsenek épen a legnagyobb szeretéssel megválasztva.

és „Henneberg” selyem 10 kr.-tól feljebb, hermentve és vámmentesen. Minta postafordulattal. Megrendelések bármely nyelven intézendők: 11996

Selyem

an Seidenfabrik. Henneberg in Zürich.

A Bőr- és Lithion-tartalmu

Salvatorforrás

kitűnő sikerrel használtatik vesebajoknál, a húgyhólyag bántalmainál és köszvényénél, az urolitiasis betegségeinél, az emésztési és légzési szervek hurutjainál.

Húgyhajtó hatású!

Vasmentes! Könnyen emészthető! Teljesen tisztá!

Budapest, Rákóczi út 1. szám.

Hazai termék! Hazai termék!

AGNES-Forrás

Elsőrendű természetes szénsavas natron-tartalmu ásványvíz.

Idősebb gyomorban, légszomj, tüdő-, gyomor- és bélhurut, esztégyenél, vese és hólyagbántalmak esetén kitűnő eredménnyel használtatik, kellemes borvíz. 1^{1/2} literes üvegekben 36 fillér. Üres üvegeket 8 fillérért térül vissza. 12183

Mindenütt kapható. A forráskezelőség.

Főraktár: **ÉDESKUTY L.** es. kir. udv. szállítónál Budapest, V., Erzsébet-tér 8. Telefon 16—32.

Rohitsch-Sauerbrunn

Stajerország.

Vasut, postát és távirót. Prospektus ingyen az orsz. fürdőigazgatóságtól.

Főnagyság, élellyben gazdag, teljesen portmentes levegő. Modern kényelem. Élénk társaság.

KEPTALÁNY.

A 15-ik számban megjelent képtalány megfejtése: Mikor lesz a világfordulás.

Felelős szerkesztő: **Hoitsy Pál.**

Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Reáltanoda-u. 5. Kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Vásároljon Svájci selymet!

Kérjen 10 filléres levelezőlapra mintákat a mi tavaszi és nyári nyidonságainkból nők és blousok számára: Echima, Taffetas, Instrén, Louisinen, à jour, Mousseline 120 cm. széles K. 1.20-tól feljebb fekete, fehér, egy- és tarkaszínű, ugyancsak himzett blousokat és ruhákat hatiban. Mi csak jóállással kezelt selyemszövetet adunk el direktmagán feleknek, vám- és portmentesen a lakásba szállítva. 12022

SCHWEIZER & Co., Luzern U/23. (Svájc.) Selyemszövet-kivétel. Kir. udv. szállító.

MAGGI ZESITŐ

javítja a leves ízét. 12038

Készíti **Maggi Gy. és Tsa, Wien, IV/1.**

„AGRÁRIA” kukoriczaszártépő gép.

Ásványi szabadalom.

Bővebb felvilágosítást a takarmányozási eljárásról készséggel nyújtunk. 12176

Levelezim: **AGRARIA Budapest Váci-út 2. sz.**

Vérszegénység, idegesség

szédülés és gyomoridegesség ellen biztos hatású szer a Szenthe-féle 12094

Essentia ferri albuminati; gyermekek részére a

Syrupus ferri albuminati.

Mindkettő chininnel, phosphorral és arsennal. Kórházak kipróbálva és számos orvos által kitűnőnek elismervé. Egy üveg 2 K. 5 üveg vételénél ingyen csomagolás és szállítás. Postai szétküldés naponta. Kapható a készítőnél, **SENTEHE LAJOS** gyógyszerésznél, Budapest, VII., Damjanich-utca 2.

CZIMBALMOK,

legújabb szabadalmazott acél belső szerkezettel, melynek hangját, hangtartását más gyártmány meg sem közelítheti, részletezésére is leg-messzebb messé jótállással kaphatók. **Ponografok, gramofonok, hegedűk, fuvalák, csellók, okarinák stb.** olcsón, legjobbak. Kitértve elismert jó munkáért. **Arjegykelet ingyen küld**

Mogyoróssy Gyula m. kir. szab. hangszergyára Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71. Telefon 58—20.

TELJESEN RENOVÁLVA.

Nagy és modern stílus új hydro-electro-therapeutikai gyógyintézet. Hidegvíz-gyógykezelés, villamos fény- és kádifürdők, inhalatorium, forró lég- és gőzfürdők, villanyos masszázs, napfürdők, gyógytornaszat. Bevált gyógyhely gyomor-, bél-, máj és vesebajok, idült szék- elnyerésre és megtartására. Darabja 80 fillérért kapható minden gyógyszerárban és droguériában, illatszert- és fodrászüzletben. 12142

rekedés, aranyér, epekö, elhízás, cukorbetegség, köszvény, torok- és gégehurutok ellen. A karlsbadi és marienbadi forrásokhoz hasonló legerősebb gyógyforrások. Új szálloda diétetika étteremmel és új ivóvízvezetékkel kitűnő édesvízzel.

KALOGÉN

BRÁZAY SÓSBORSZESZ
LEGJOBB SZER
A FOGAK
ÁPOLÁSÁRA

FOGKRÉM

12110

HA FÁJ A FEJE,

ne tévazzák, hanem használjon azonnal
Beretvás-féle **MIGRAIN-Pasztilát**
mely 5 perc alatt mindenféle termé-
szeti ideges fejfájást, még ha
krónikus is, megszüntet. Felülmúl min-
den eddig ismert szer. Halkítja a fejfájást, még
a leghevesebb fejfájást is. 12103

Főraktár: **Beretvás Tamás** gyógyszer-
észtár: **Kispest, Rákóczi-
utca 9.**
Ingyen postai szállítás 3 doboz rendelésnél.

12000

Serravallo

CHINA-BOR VASSAL
Egyetlen kiállítás 1906. Legmagasabb kitünt.
Erdőfőszeregyenélkedők, versengőnyek és
lábhadások számára. Értékgörője, ideg-
erősítő és vérjavító szer.
Küldés 5000-nál több orvosi vélemény.
J. SERRAVALLO, Trieste-Barcola.
Vásárolható a gyógyszerárakban fülletes üvegekben
a K 2.60, egész literes üvegekben a K 4.80.

Sok millió előkelő urhölgy használja
világhírű Földes-éle

MARGIT-CREMET,

mely szírtalan, ártalmatlan s rögtön szépít.
A Földes-féle MARGIT-CREME
gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer
szepők, májfoltok, bőrtakák,
pattanások, kiütések s mindenféle
bőrbaj ellen. A világ legelőkelőbb hölgyei
használták és elragadtatással beszélnek annak
páratlan és csodás hatásától. Egy üvegy elhasz-
nálása után arról mindenki meg fog győződni.
11853

Postán utóvételtől vagy a pénz elő-
zetes beküldése után küldi a készítő: **Földes Kelemen gyógyszer. Arad.**
Budapesti főraktár: **Török József** gyógyszer. Király-u.
12 és Andrássy-ut 26. Kapható minden gyógyszerárakban.

Míg eddig a régi hűbetegek, a legkülönbözőbb súlyos
idegbajok (neurasthenia, vitustánc), a sápkór, a női
arozot elégtelenítő pattanások s a női nemi szervek
folyásokkal kombinált hurutos megbetegedéseinek
kezelésénél csekély értékű ideg- vizek voltak utalva,
addig újabb 12137

a PARÁDI ARSEN vizben
vástárlommal
olyan kincsünk van, mely minden eddigi arsénos viznél
(Rionegro Levico) hatásosabb, könnyebben emészthető s
manapság már, minthogy legelőkelőbb orvosi tekintélyeink fel-
karolják s a fogyasztók egész serege dicséreti hatást, házakban
csaknem kizárólagos keresletnek örvend.
Egy postafiók (7 palack) parádi arsen vástárlommal gyógyszer
Magyarországi összes postafiókaira 5 korona 80 fillért
bérmentesen szállít a
Főraktár: **ÉDESKUTY L.** cs. és kir. udv. szál-
lító, BUDAPEST, Kapható minden gyógyszerárakban és megbízható fűszerkereskedésben.

Téli fürdőkúra a Szt.-Lukácsfürdőben.

Természetes forró, me-
leg, kénos források.
Iszapfürdők, iszapboro-
gatások, mindenféle hidro-
terapia, masszázs, szénasví. Olcsó és gondos ellátás.
Csúsz, kőszvény, ideg-, bőrbajok és a téli fürdőkúra felől
kimerítő prospektust küld ingyen a 2 015

Szt.-Lukácsfürdő Igazgatósága Budapest-Budán.

Legkedveltebb, legjobb hajfestőszert a

MELANOGENE

fekete és barna színben.
Ezen kitűnő és ártalmatlan készí-
tménnyel haját, szakált, bajszát pár
perc alatt feketére vagy barnára le-
festeti. A szín állandó és a ter-
mészetes színtől meg nem különböz-
tethető. Ártalmatlan és alkalmazása
igen egyszerű. Nem piszkít. 11853
Ára 2 korona 80 fillér.

Budapesti főraktár: **Török József** gyógyszer. Király-u.
12 és Andrássy-ut 26. Kapható minden gyógyszerárakban.

A női szépség

nem annyira az arcvonások szépségétől, hanem
sokkal inkább a test harmonikus arányaitól van
föltételezve. Hogy asszonyok és leányok jól kifeje-
zett, gömbölyded idomokra, továbbá telt és egye-
zes, mindenféle csontbaktól ment vállakra te-
gyenek szert, úgy néhány hétig a J. Raté-féle
Pillules orientales (Keleti lapdacsoport)
kell használniuk. Ezen lapdacsoport sem a gyom-
morra, sem általában az egészségre nem ártal-
mas, hanem inkább a szervezet megerősödé-
sét mozdítja elő, a mint azt számos előismerő
levél és orvosi nyilatkozat is tanúsítja. 12008
Az utasítással ellátott dobozt megrendelésre
mentesen szállítja **Török J.** gyógyszer. Budapest, Király-utca 12.

ZENEMŰVEKET

vegyünk 12164
ROZSNYAI KÁROLY
könyv- és zeneműkereskedésében
IV. ker., Muzem-körút 15. szám alatt.
Bő zeneműárjegyzék ingyen.

A legtekélyesebb

TOALETT-ASZTAL
kétségen kívül az, mely Lux-féle piperecikkekkel van felsze-
relve, mert ezek tapasztalat szerint a legjobban felelnek meg
hivatásunknak.

KÖLN VIZ 1 kis üveg K 1.70, 3 üveg K 1.80
1 közep. K 1.3, 3 K 2.80
(Eau de Cologne) 1 nagy K 2.3, 3 K 5.60

XYRIS-CRÈME Ára 1 korona.
-POUDER (Hőgyör) 3 színben, felülmúl minden eddigi
ilyen készítményt Ára 1.20 K.

-PARFUM (Sáslilium-
illa). 11851

(SÁSLILIUM) a toalett-asztal dísz, csinos dobozban
4 korona 50 fillér. — Ugy ezek, mint a legtekélyesebb
angol francia illatszerek, piperecikkek kaphatók.

LUX MIHÁLY drogériájában
Budapest, IV., Muzem-körút 7/A.
Részletes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Hölgyeink figyelmébe!
Angol zephir
BLOUSOK
csipke, selyem és batist
blousok, angol szabásu aljak
fess reform pongyolák,
vászon costumök,
juponok
legnagyobb választékban olcsó szabott árak
mellett kapható 12157

Reich Henrik
megnagyobbított áruházában,
Budapest, IV., Egyetem-utca 9/a.
Saját műhely! — Legjobb szabás!

Angol Sport
és **LAWN TENNIS**
FELSZERELÉSEK
NAGY VÁLASZTÉKBAN
WESZELY ISTVÁN
- BUDAPEST, IV. VÁCI UTCA 9. -
ÁRJEGYZÉKET BÉRMENTVE KÜLD.

Most jelent meg!
AZ ÖRDÖG
Vigjáték három felvonásban.
Irta
MOLNÁR FERENC
Amateur kiadás, egyszerű, nemes díszítés-
sel, művészi metszésű finom betűekkel, pom-
pás papíron.
Ára 2 korona 50 fillér.
Kapható
LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE
(Wodianer F. és Fiai) r. t.-nál
Budapest, VI. ker., Andrássy-út 21. szám
és minden könyvkereskedésben.

A magyar nép művészete
Szakértők és művészek közreműködésével írta
MALONYAY DEZSŐ.
Öt kötetben, több száz pompás színnyomatú
táblával és műmelléklettel; ezeket meghaladó
a szöveg közé nyomott képpel.
Kiadja a Franklin-Társulat Budapestben.
A most megjelent első kötet a kalotaszegi
vidéket, annak népét, viseletét, falusi életét, építé-
sét, pártor- és iparoskészségeit, házi iparművé-
sét (szövést, fonást, varrást, himzést, agyag-, fa-
csont-, bőr-, fémművészt, szobrászat stb.), temp-
lomait, temetője művészetét s népies eredetű mű-
emlékeit ismerteti.
Az ezekre menő illusztrációk a helyszínen
gyűjtött és készült rajzok, tervek, fényképek ki-
tűnő reprodukciói. A fej- és záróképek, szöveg-
képek, műmellékletek, színes műlapok sokasága
olyan változatossá teszik a munkát, hogy hozzá
hasonló gazdagsgát eddig nem jelent meg a
magyar könyvtárcban.
A II. kötet az erdélyi székelység és Torozók,
a III. a dunántúli magyarság, a IV. és V. pedig
a Nagy-Alföld, a Felvidék és az északkeleti Hegy-
alja népének művészetéről fog szólni.
A munka albumszerű nagy kvartalakú köte-
tekben, rendkívül finom papíron, ritka szép
betűkkel jelenik meg.
Az öt kötetből álló tényes kiállítású
mű ára díszes bekötésben 120 korona.
Megrendelhető két koronás havi részletfizetés
ellenében is:
LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) részv. társ.-nál Budapest,
VI., Andrássy-út 21.
és minden könyvkereskedésben.

SERAIL-ARCZKENŐCS,
Minden ártalmatlan alkalmatosság mellett!
Minden ártalmatlan alkalmatosság mellett!
az arcot tisztítja, fehériti és báránybőrűvé teszi. Egy
tégely ára 1 kor. 40 fill., kis tégely ára 70 fill.
Serail-szappan, Epe-szappan kitűnő toalett szappa-
nok a kenőcs használatához. Serail-crème nappali
használatra, Serail-poudre kiváló finom arcpor há-
rom színben, fehér rózsaszín és krém. Egy doboz ára 1 kor.
Készíti **ROZSNYAI MATYÁS** gyógyszerár.
Aradon, Szabadság-tér. 12162

ELSŐRANGU MAGYAR VASSPECIALITÁS.
KRIEGER TOKAJI
CHINA-VASBORA
Kapható 3-20 és 6 kor. üvegekben.
Legmagasabb vas- és chinin-tartalma és a tokaji bor elsőrendű minősége
folytán számos orvostanár rendel.
Óvakodjék a silány, bár hangzatosabb reklámmal hirdetett
utánzatoktól.
MAGYAR KORONA GYÓGYSZERTÁR
Budapest, VIII., Kálvin-tér. 11907

Hölgyeink figyelmébe
ajánljuk a széles
körben elismert
Gyovay Vilma
vállfűző-
üzletét
hol a legkényel-
mesebb francia
szabásu re-
formfűzők ké-
szülnek és rakta-
ron vannak. Vidéki
rendeléseknek szük-
séges a drék-
mell- és csipő-
bőség mérete, to-
vább az egész
hossza a fűzőnek
ezt egy jól álló
ruha felett kel-
venni minden le-
számítás nélkül;
mérték után 8 ft-
tól fejjebb készit
igen izékes kivé-
teles fűzőket. Has-
 és csipőfűző,
mely a hasat le-
fozja, a mellét pe-
dig teljesen sza-
badon hagyja, két
pár harisnyatar-
tóval ára 7 ft.
Kész fűzők
4 ft-tól fejjebb.
Csipőszorítók, melltartók raktáron.
GYOVAY VILMA fűző-készítő
Budapest, IV., Egyetem-utca 9/b. 12152

El az otromba pa-
rafa csizmával! Ha
ön rövidlátóságát látat-
lanak és járását kifogá-
latlaná teszi a para-
fassa magának ingyen és
bérmentve a V. 114. sz.
röpiratot. — Ackert és
Gerlach Continental-
Extension Mfg. Wien,
I. Dominikanerbastei 21.

Ujdonság! A könyvtár szennázója!
Most jelent meg!
Művészi szépségű, újszerű, illusztrált díszmű
SZIKRA:
RÉGEN
Kiadja a Franklin-Társulat.
Memoir-szerű, novellisztikus rajzok és elbeszélések
a kiváló író legszubbjektívebb emlékei. A régi ma-
gyar udvarházak élete. A magyar rokokó-világ képe.
Intimitások a főúri gyermekszobákból.
Undi Marika illusztrációival és könyvdíszekkel.
A modern grafika legszebb alkotásai, melyek kecses
vonaljátékokkal és pazar színiskálájukkal a legelőke-
lőbb modern angol grafikusokéival versenyezhetnének.
A ragyogó kiállítású díszmunka, melyhez külföldi
merített papíros készült s melynek szövegrészei
képei, könyvdíszai öt színben nyomattak s
borítékja elefántcsont-hatású fedőlap, nagy 8°
alakban, mintegy tíz ívnyi terjedelemben jelent meg.
Ára 10 korona.
Kapható **LAMPEL R. könyvkereskedése**
(Wodianer F. és Fiai) részv. társaságnál
és minden könyvkereskedésben.

